

צ'בזטי מזהר"ן

תנינא

דף כג: כד.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה לב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

תורה אור
הושע ח (א) וקה מספר בני
ישראל כחול קנים אשר לא
יפד ולא יספר וקה במקום
אשר יאמר להם בני אל קי:
תורה ל
במדבר נשא ז (ט) ולבני
קהת לא נתן פי עבודת
הקדש עלהם פתח יסא:
תהלים פא (ג) שאו זמרה
ותנו תף כנור קעים עם נבל:
תורה לב
מלכים א- יב (כח) וינצין
הפלף ונעש שני עגלי זבב
ויאמר אליהם רב לכם מעלות
ירושלם הזה אליהן ישראל
אשר יעלוקו מארץ מצרים:
משלי יח (י) מגדל עז שם
יקפו בו ירוץ צדיק ונשגב:
איכה ד (כ) רוח אפינו משיח
ידוד נלכד בשיתותם אשר
אמרנו בצלח נחיה בגוים:
שמות כ (יג) לא תרצה לא
תנאף לא תגנב לא תענה
ברצף עד שקר:

שמתכלין להעריך כ"א כראוי ע"ז זוכין להתרת נדרים, וע"ז ניצולין מד' מדות הנ"ל, כנ"ל. והבן :

כח [א] דע שיש חילוקים בין התורות כי יש תורה שלא ניתנה אפי' לדרוש. ויש תורה שניתנה לדרוש ולא ניתנה לכתוב. ויש שניתנה לכתוב. וכמו שמצינו ב"שורז"ל (גיטין ס' ע"ב) דברים שבע"פ אי אתה רשאי לאומרם בכתב וכו'. ומי שיודע להבחין ולהכיר בין התורות איזהו ניתנה לכתוב ואיזהו לא ניתנה לכתוב. הוא יכול להכיר את איש ישראלי בין האומות ואפי' אם א' מישראל עומד בין כמה אומות יכול להכירו. וסוד זה מרומז בפסוק (הושע ח) **אכתוב לו רובי תורתיו כמו זר נחשבו** (2), היינו כשכותבין רובי תורתיו היינו רב יותר מהראוי והיינו שכותבין מה שלא ניתן לכתוב כנ"ל **אוי כמו זר נחשבו** היינו שאין יוכל להכיר את הישראלי וכמו זר נחשב אצלו שנדמה לו לזר ולנכרי וכן להיפך שיוכל למעות על הנכרי שהוא ישראל כנ"ל. כי עיקר ההבדל שבין ישראל לאומות, הוא בכחי' מה שלא ניתן לכתוב בחי' תורה שבע"פ. כמו דאיתא (7) שבשביל זה ניתנה תורה שבע"פ מחמת שצפה שיהיו ישראל בגלות ויעתיקו האומות לעצמן תורה שבכתב ע"כ נתן לנו תורה שבע"פ. שזה אינם יכולים להעתיק מחמת שהוא בעל פה. נמצא שעיקר ההבדל והיתרון של ישראל על האומות הוא בכחי' תורה שבע"פ שלא ניתן לכתוב. ויש בכ"א וא' מישראל חלק מבחי' תורה שבע"פ שלא ניתן לכתוב. וע"כ מי שמכיר בין התורות שניתנו לכתוב ושלא ניתנו לכתוב הוא יכול להכיר בין ישראל לאומות כי זה עיקר הבדלם כנ"ל :

חול הים מגין מן גלי הים שלא ישטופו העולם (1) כן בני ישראל מגין עליהם ה**בכיה** והדמעות כנגד גזירות האומות כנ"ל וזה **והיה מספר בני ישראל כחול הים** מספר היינו **ימספר** הנ"ל משם **בני ישראל כחול הים** היינו בכיה ודמעות של החידושין שבספר שמגין עליהם כנ"ל :

לא [2] על ידי הנגינה אדם ניכר אם קבל עליו עול תורה. וסימן, **בכתף ישאו** [2א], ודרז"ל (ערכין יא) **אין ישאו אלא לשון שירה שנאמר** [2ב] **שאו זמרה ותנו תוף**. ומקרא זה נאמר במשא בני קהת שהיו נושאים בכתף את הארון היינו בחי' עול תורה :

לב [2ג] יש צדיקים גנוזים והם יודעים פנים בתורה אך הם צריכים להעלים תורתם, וכמו שמספרין מעשה מהבעש"ט עם הדרשן [2ד] וגם אצלו יש לפעמים שיודע תורה שיש לה פנים והיינו פנים בתורה והוא צריך להעלימה ואינו אומרה [2ה] ולפעמים אינו כותבה כלל ולפעמים כותבה ואח"כ שורפה [2ו]. ובאמת אם היתה נכתבת היה מזה ספר, והיה כא בתוך העולם. וגם יש בהם שמות בחי' שמי שנכתב בקדושה [2ז]. אך העולם מקלקלן זאת וצריכין להעלימה ולשורפה. אבל הוא טובה להעולם מה שנעלם ונשרף תורות וספרים הללו. כי גם יש כמה ספרים שכבר נעשו ספרים ונמחו ונאבדו מן העולם כי בוודאי הצדיקים הגדולי' הקדמוני' תנאים ואמוראים וכיוצא בהם עשו ספרים הרבה אך נאבדו [2ח]. אך הוא טובה להעולם, כי אם לא היו זאת לא היו אפשר לנו כלל להתקרב להשם יתברך. כי יש הרבה ספרי מינין שאם היו הם ושלום מתפשטין בעולם לא היה אפשר כלל להתקרב להשי"י: כי ירבעם בן נבט שעשה שני עגלי זהב ואמר **הנה אלקיך ישראל וכו'** (מלכים א יב) והטעה כל ישראל אהריהם. היעלה על הדעת שהטעה עם רב בשמות כזה לעבוד עגלים. אך בוודאי היו כזה חכמות גדולות מאד מאד של אפיקורסית? ואם היו היו ר"ל נמצא עתה דף אחד מספרים הללו היו מתרחקים מאד מהשי"י ולא היו אפשר להתקרב אליו ית' כלל. ובשביל זה הוא טובה מה שנתעלמין ונשרפין הספרים הקדושים הנ"ל :

כט [1] **כשאיירע** שאלה בבית האדם ע"י תערובת איסור בהיתר ואין בהיתר כדי לבטל את האיסור בזה מראין לו שפגם באיזהו יהוד של מעלה, כי כל היהודים והזוגים הם בחי' ביטול איסור. וזה בחי' [2] ואמר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות, נמצא שמאיסור נעשה היתר. כי בתחילה היא ארוסה ואז היא אמורה ואח"כ נעשית היתר בנשואין. וע"כ גם כזווג התחתון של זה העולם נאמר [1] **אלקים מושיב יחידיים ביתה** היינו זוגים כשדרז"ל (סוטה ב) זה הפסוק לענין זוגים **אזי מוציא אמורים** **בבושרות** היינו שנעשה האיסור כשר והיתר בחי' ביטול האיסור כנ"ל. וע"כ כשאין נתבטל האיסור והשאלה אמורה הוא² סימן שפגם ביחוד של מעלה, כי היחוד הוא בחי' ביטול האיסור כנ"ל [2]:

ל [1] **כשבא** ספר חדש לעולם, וזה מכואר אצלנו שיש חידושים שנעשין ע"י דמעות. (2) (כמוכא כסי' רסב [2]) **אזי אלו הדמעות של החידושין שמהם נעשה הספר החדש הם עומדים כנגד גזירות האומות ומכבטלן :**

והדבר מכואר, כי כל כהם היא מן הדמעות של עשו (1). וע"כ כשיש אלו הדמעות הנ"ל הם עומדים כנגדם ומכבטלן. וזה אותיות **בכיה** ר"ת **בני ישראל כחול הים** (הושע ב) מה

כ"י הספר הוא בחי' שם ה' בבחי' (משלי יח) **מגדולת עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב**, ואיתא בזה (בראשי' ד' לו ע"ב) **שם ה' דא ספר**, כי **ספר** במספר **שם** כמוכא [2]. כי הספר הוא בחי' שמי שנכתב בקדושה ונתפשט בעולם ועושה שם. ודע שכ"א וא' צריך לשמור את בחי' משיח שיש לו. כי כל אחד כפי קדושתו וטהרתו כן יש לו בחי' משיח. וצריך לשמור מאד שלא יתקלקל בחי' משיח שלו. ועיקר הדבר שבו תלוי בחינות משיח הוא שמירה מניאוף. כי משיח הוא בחינות הומם בבחינות רוח **אפינו משיח ה'** (איכה ד) [2]. וניאוף תלוי בחוטם, כ"ש (שמות כ) **לא תנאף ואיתא**

1 כגון הספר הגנוז של רבנו וכן תורה נה ח"א עיין ביאור הליקוטים שם אות נה ח"א עיין סימן תפא.
2 עיין חיי מוהר"ן סימן קסט וימי מוהר"ת ח"א סוף אות כו. כענין ספר הנשרף. ועיין ימי מוהר"ת ח"א נט סה שרבונו ציוה לשרוף אחרי הסתלקותו את כל כתביו שנשארו בארון. ועיין שיש"ק ח"ד נה. ופ"ח תורה רפב אות ב.
3 לשון חז"ל בענין מי סוטה שבת קשה. סוכה נג: נדרים סו: מכות יא.
4 עיין כורזי מאמר ד' את ל', והיי מוהר"ן סימן שצה. אבן עזרא במדבר כא יד. ודרשות עה"ת לתלמיד הרשב"א רבי יהושע אבן שועב סוף פרשת בלק.
5 מתרצו - להשיחית
6 גם בתרד- אפיקורסית, מתרלו - אפיקורסות

עשו קולו ויבן. גם עיין זוהר סוף פרשת תולדות דף קמז:
1 עיין **זוהר פקודי דף רכה**: נעה"פ (הושע ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים] **ומדרש תהלים מזמור ב'** נעה"פ למה רגשו גויים. ועיין גם שמות רבה יג א
2 כן מנוקד בתקפא- ספפא
3 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
4 * במדבר ז' ט'
5 תהלים פא ג'
6 תורה זו נאמרה בשנת תקסט בפרשת יתרו ועיין חיי מוהר"ן סימן תרו ושיש"ק ח"ו רפח שהיא תירוץ על קושיית הגנ"ד מטריארוצני. ובחי"מ סימן תמו שרבינו שיבא עצמו בה.
7 מוכא בחיי מוהר"ן סימן נב
8 מתרצו - בתחלה
9 * תהלים סח
10 בתשכט - אסירים
11 גם בדפדפי' תרלד - הוא, ומתרלו - היא (בתקפא ו' חלקו התחתון חלש ובכמה דפוסים נראה י')
12 עיין לק"ה תערובות הלכה ג' את א'. כי עיקר היחוד הוא לייחד את הבריאה שיהיה נכלל ובטל בקודם הבריאה ע"ש
13 ד' לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
14 נוסף בתקפא
15 מי שרוצה לחדש חדושי' דאורייתא שיש בהן ממש הוא צריך לבכות מקודם.
16 עיין **זוהר שמות דף יב**: [פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, כד ישתלמון ויכלון כבי דמעות דבכה עשו קמי אבוי, דכתיב (בראשית כו לח) וישא

1 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו.
ועיין ככבי אור בהקדמה לחכמה ובינה
2 בתשכט - שדרז"ל
3 עיין **ליקוט** שמעוני הושע פ"ח רמו תקנה. ועיין ושמות רבה מו א במדבר רבה יד ט תנחומא וירא ה' וכי תשא לך
4 גם בתרלו - הישראלי, מתרלו - הישראלי
5 עיין **שמות רבה תשא יז** [צ"ל מז אות א **הובא בתוספתא גיטין ט: ד"ה** אתמות] **ועיין ירושלמי פאה פ"ב** [הלכה ד' והגיגה פ"א הלכה ח']
1 מתרצו - לכתוב
1 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו והיא ביאור על ספר המדות ערך הוראה ח"ב את ג'.
2 לשון ברכת האירוסין שאומרים בחופה.

מאמר צדיקים גנוזים

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן תנינא

זמן ומקום אמירת התורה

בשבת פרשת יתרו שנת תקס"ט
בברסלב

פתיחה

בתורה זו מבאר רבנו מדוע נאבדים ספרי קודש מהעולם, כדי שגם ספרי מינות יאבדו. ומבאר שיש זוג בעולם שיחודא תתאה שלהם בקדושה כל כך עד שבו תלוי יחודא עלאה. ומבאר שיש רוח משיח על פני התורה ונעשית רוח קנאה שיכולה לפגום בשלום בית של הבני זוג הקדוש, ועל כן נאבדים ספרי קודש כדי להחליש את הרוח קנאה, וכשהם נאבדים אזי משמים נאבדים כנגדם גם ספרי מינות.

ליקוטי הלכות

ח"מ כ"א דף קכה. ערב הלכה ד' (י' אותיות) (ג) הצדיקים ערבים על ישראל (ו) ערבות נזכר פעם ראשונה בתורה אצל יהודה ותמר ועיין בפנים ביאור נפלא שזיווגם היה הזיווג הקדוש הנזכר בתורה ומחשש הקנאה המבוארת כאן בקשה תמר להסיר ממנו חותמו ופתילו והמטה שהם בחי' ציצית ותפילין (ז) ומבאר שג' דברים אלו מרמזים לקלף והכתב וקולמוס דהיינו בחי' הספרים הקדושים שעליהם מרחפת רוחו של משיח ועיין שם ביאור נפלא שזה בחי' ספר סופר וסיפור הנזכר בספר היצירה שספר וסיפור הם הקלף והדיו והקולמוס הוא בחי' לשון בחי' סיפור (ח) לכן אמר יהודה אנכי ערב את הנער ולכן סמוכה פרשת מכירת יוסף ליהודה ותמר כי האחים פגמו בברית דהיינו יוסף ודייקא אז נמשך רוחו של משיח שמקנא על פגה"ב (י) ספירת העומר מנחת קנאות כי ספירת העומר מטהר מטומאת ניאוף של מצרים ומתקן גלות מצרים שהיה על פגה"ב של אדה"ר דודר המבול והספירה לשון ספר היינו סיפור ועי"ז נמשך התורה שהיא הספר ספר לזיכרון שכחה ע"י תאוות נשים לשון נשני אלקים

שיחות השייך לתורה זו

מאמר "יש צדיקים גנוזים", (ליקו"מ ח"ב) סימן ל"ב, נאמר בשבת פרשת יתרו, תקס"ט: (- חיי-מוהר"ן, סימן נ"ט).

שייך למאמר שמי שנכתב בקדושה. זה המאמר נאמר על פי שאלה (לקוטי תנינא סימן ל"ב) ששאל המגיד מטיראוויצע את רבנו זכרוננו לברכה, באשר שהאבות ושאר הצדיקים הקדמונים בודאי חברו ספרים הרבה והיכן הם אלו הספרים והשיב לו רבנו זכרוננו לברכה ענין הנאמר במאמר הנ"ל ששם מתרץ הדבר היטב עין שם:
אחר כך בא המגיד וזכרוננו לברכה לאיזה מקום אשר גר שם חתנו רבי יצחק זכרוננו לברכה פי היה שם מלמד, ושאל אותו חתנו הנ"ל על שלום אשתו ובניו והשיב לו חותנו המגיד עד שאתה שואלני על שלומם שאל אותי מהיכן אני בא פי אני בא מברסלב והייתי שם אצל רבנו רבי נחמן זכרוננו לברכה ושאלתי אותו מה שפבר שאלתי לכמה צדיקים ולא השיבו לי תשובה נכונה, והוא השיב לי תשובה נכונה וברורה, פי שאלתי אותו באשר שהאבות ושאר הצדיקים הקדמונים בודאי חברו ספרים הרבה, והיכן הם אלו הספרים. ודבר זה פבר שאלתי לכמה צדיקים ולא מצאתי מענה בפייהם, והוא גלה לי על זה תורה נפלאה:

ובשעה שאמר לפני התורה הזאת ראיתי להבות אש יוצאין מפיו הקדוש, ונדמה לי שאי אפשר בשום אופן להעלות זאת על הכתב, ולמחר בבקר בא האברך רבי נתן והביא המאמר הזה כתוב על הגיר ובדיו: (חיי מוהר"ן, סימן תר"ו; מובא בפל"ח על תורה זו).

תורה ל"ב חלק ב' נאמרה גם בשביל לתרץ הקושיא הגדולה שהיה למגיד מטירהויצע וכמובא בחיי מוהר"ן, סימן תר"ז. והנה יש בדבר שני דעות. יש אומרים שלא שאל מפורשות את רבינו את קושייתו הגדולה שהיה לו, רק שאל עליה לרבים מצדיקי הדור. וכשבא לרבינו כיוון למחשבתו כדרכו בקודש, ואז מרוב התפעלות שמע את התורה והבין תרוץ לקושייתו אחז ברבינו מרוב התרגשות ואמר לו: רבי, הנכם חידוש וכו'. ויש אומרים ששאל זאת את רבינו מפורשות: (- שיש"ק ח"ו, סעיף רפ"ח).

מה שאומר כאן שתורה זו נאמרה גם כתירוץ על קושיית המגיד צ"ע, כי בחיי מוהר"ן סימן תמו מבואר שהמגיד מטירהויצע שמע את התורה הזאת ממוהר"ן בשבת נחמו יותר מחצי שנה אחרי שרבנו אמר אותה לאנ"ש בשבת יתרו.

קודם שאמר רבינו זכרוננו לברכה התורה הנדפסת בליקוטי מוהר"ן ח"ב בסימן ל"ב המתחלת: "יש צדיקים גנוזים" ונאמר בשבת פרשת יתרו קס"ט לפרט קטן, סיפר מעשה מקודם שהבעל שם טוב זכרוננו לברכה היה בקהילת קודש בראד ונתאכסן אצל גביר אחד, והיו מסובין שם על השולחן אנשים רבים מכובדים לכבודו כנהוג. והיה יושב שם למטה אצל השולחן בעל דרשן אחד, היינו דרשן, והיה אוכל הרבה. והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאוד, והתחילו ליתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות. והדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה שהושיט לו. כגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת, והדרשן אכל בעצמו שני חתיכות דגים. וכן רוטב שהיה אוכל בעצמו קערה מלאה. וכן בשאר המאכלים. והם הושיטו לו בכל פעם בשביל ליצנות, מחמת שראו שאוכל הרבה. אחר-כך התחילו להפציר אותו שיאמר לפניהם תורה. וכונתם היה גם-כן בשביל ליצנות שיאמר תורה על השולחן שהבעל-שם-טוב זכרוננו לברכה מיטב שם בראש. והוא נהג

בתמימותו. והתחיל לומר בפניהם תורה. והתחילו לשחוק ממנו בתוך פיסת ידיהם והיה בעיניהם לאחוכא ואיטלולא. והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה. ענה הדרשן ואמר "וכי אם אין יכולים לומר תורה, אסור לאכול חתיכה דג". אחר-כך הסתכל הבעל שם טוב וראה כל הענין, והקפיד וכעס עליהם, ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיני מאוד. ואמר הבעל שם טוב שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו זכרון-לברכה. כל זה סיפר רבינו זכרון-לברכה. ואחר-כך אמר רבינו זכרון-לברכה שדבר זה הוטב בעיניו מאוד, מה שאמר הדרשן וכי אם אינם יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג. אחר-כך אמר רבינו זכרון-לברכה התורה הנזכר-לעיל. לענין הצדיקים הגנוזים שיודעים תורה נפלאה והם גנוזים מן העולם, כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה, אך היה צדיק גנוז והעולם התלוצצו ממנו: (חיי מוהר"ן, סימן נ"ב).

פעם אחת עמדנו לפניו ביום א' אחר שבת נחמו תקס"ט והולכנו מת לפני חלונות ביתו. והיו הולכין אחריו ובוכין ומספידין עליו כדרך העולם. ענה ואמר דער מת קער לאחיין. "המת מסתמא שוחק בלבו על שבוכין אחריו. כי בוכין על שנפטר מן העולם כאילו אומרים לו הלא טוב אם היית מאריך עוד ימים בזה העולם וסבלת עוד צרות רבות בזה העולם והיה לך עוד מרירות העולם" (אמער וואלסטו נאך פאר שווארצט גיווארין אויף דער וועלט). שאלתי אותו הלא גם שם לא ינוח מיסורים. כי לא היה צדיק גדול כל-כך שלא יסבול שום צער גיהנם וחיבוט הקבר. ואם כן גם שם יש לו יסורים. השיב על כל פנים עתה יהיה הקץ והגמר מהיסורים וצער. כי יסבול מה שיסבול ואחר-כך יזכה למה שפעל בזה העולם, איזה שכר עולם הבא על מעשיו הטובים. חזרתי ושאלתי אותו הלא יש לגלגלים ואולי יצטרך לו להתגלגל עוד פעם אחד בזה העולם. ואם כן מה פעל במה שנפטר עכשיו מצרות עולם הזה. השיב "אם ירצה יוכל להתעקש ולטעון שם שאינו רוצה בשום אופן להתגלגל ולילך עוד הפעם בזה העולם". שאלתי אותו וכי יועיל זה מה שלא ירצה להתגלגל. השיב "בודאי יועיל אם יתעקש ויטעון עשו עימי מה שתרצו כאן ועשו עימי הגמר והסוף כאן כרצונכם רק בזה העולם אל אחזור עוד להתגלגל חס ושלום". ואמר בזה הלשון עקט מיט מיר דא בודאי יוכל לפעול זאת. וכפלתי ושניתי בדברי עימו זכרון-לברכה כמה פעמים אם יועיל זאת ואמר שבודאי יועיל אם יהיה חזק בדעתו לטעון כך. ולקחתי זאת בדעתי היטב וקשרתי אותו במחוי לזכור זאת בעלמא דאתי לטעון כך לפני הבית דין של מעלה למען אוכל להינצל מגלגלים כי אין שיהיה עימי חס ושלום. כי איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי אף-על-פי-כן על כל פנים טוב יותר מלהתגלגל חס ושלום ולהיות חס ושלום בסכנה גדולה של הבל העולם הזה חס ושלום. השם יתברך יזכנו מעתה לשוב בתשובה שלמה לפניו כרצונו הטוב (אמר המעתיק עיין בוהר הקדוש פרשת משפטים דף קט):

באותו העת הנזכר-לעיל שעמדנו לפניו ביום הנזכר-לעיל אז צויה עלי לחזור ולומר התורה שאמר בחורף העבר בשבת פרשת יתרו לפני חברנו הותיק מורנו הרב יצחק סג"ל חתן הרב המגיד מטירה אוויצע, היינו התורה המתחלת יש צדיקים גנוזים בליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ל"ב. וצויה עלי לחזור ולומר התורה הזאת לפני הנזכר-לעיל בעודנו עומדים לפניו. והוכרחת לעשות כן ואמרת כל התורה הזאת למורנו הרב יצחק הנזכר-לעיל ושאר אנשים שעמדו שם. והכל היה לפניו. אחר-כך ענה ואמר "סלסלה ותרוממן הנמצא כזה עוד אצל השם יתברך איש אשר יסלסל ויחפש כל-כך בהתורה כמוני". ועוד האריך בדברים נעימים וצחים והפליג מאוד בשבח מעלת תורתו הקדושה: (- חיי מוהר"ן, סימן תמ"ו).

אָמרו אַנ"ש, על פי המבאר בתורה לב חלק ב עיי"ש, אלו לא נשרף "ספר הנשרף" שכתבו רבנו, היו מתפשטים למאד ספרי האפיקורסים בזמנינו, עד שלא היתה לנו שום תקומה נגדם. (שיח שרפי קודש חלק ד אות נו)

כשנעשה העגל ולא וכו' אלא להתיר להם עריות וכו' כשארז"ל ולא היה אלא מעצת הערב רב שנטו אחר הספרים רעים וטמאים של דרכי הכפירות ר"ל וע"כ שיבר משה את הלוחות בכדי לסלק הרוח קנאה שלא יתקלקל עי"ז השלום שבין ישראל לאביהם שבשמים לגמרי ועיין מ"ר נשא פ' טית. וע"כ ארז"ל שדוקן כסוטה ואז ניצולו הכשרים שבישראל עכ"פ וזכו אח"כ לקבל הלוחות שניות. וע"כ תיכף אחר שירד עם הלוחות שניות אז ציום על מלאכת המשכן ושמירת שבת לתקן בזה חטא העגל כשארז"ל אפי' עע"ז וכו' מוחלין לו. וזה אפי' עע"ז כדור אנוש דייקא כי בדור אנוש כתיב אז הוחל לקרא בשם ה' כי אז נתרבו הספרים טמאים של כפירות ועי"ז שהם בחי' חילול השם ח"ו שזה בחי' חילול שבת. (יקרא דשבתא ח"ב על תורה לב תנינא)

עד כאן השיחות

הקדמה

רבנו מבאר מדוע ספרי קודש נאבדים ונשרפים, ומתריך כיון שכל ספר קדוש הוא בחי' שם ה', דהיינו מגלה אמת מציאותו והשגחתו בעולם, אבל העולם מקלקלים זאת. ונראה כוונתו שכיון שלא מתעוררים עי"ז לתשובה. ואעפ"כ זו טובה לעולם כיון שעי"ז גם נשרפים ספרי מינות, כדי שלא תתבטל הבחירה. ומבואר שלא ביטול הבחירה הוא הטעם העיקרי, אלא טעם שרבנו מחדש והוא שכל ספר קדוש ותורת אמת שמגלים אמת בעולם הזה חייב שיתקבל בעולם ויעורר לתשובה, ואם לא אזי נגרם קלקול. היסוד הזה כבר נמצא בספריו בכמה מקומות¹ בעניין אמירת התורה של צדיק שצריך שיאמר באופן שכל אחד ישמע רק את הראוי לו ולא יותר, בעיקר מבואר בתורה מז תנינא² ותורה קלד³. אמנם שם מדבר

¹ תורה מז תנינא - סכנה גדולה לומר תורה...ומי שלא יכול לומר תורה באופן שכל אחד לא ישמע יותר מהראוי לו אסור לו לומר תורה. ובתורה קלד עבודה גדולה לומר תורה אפילו ליחיד כ"ש לרבים ויכול לגרום לרב פגם ניאוף ממש. ובתורה נט אות ה' חכמים יזהרו בדבריהם. ועיין גם תורה יח תנינא בדברי תורה של מנהיג מפרסם יכול לעבור בכל רגע על נאף גנב רצח. ועיין תורה ס' אות ז' צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם מהוגנים אך א"א לבשר ודם להשמר ע"כ העצה שיהיה לימודו ללמוד לשמור ולעשות ואזי הקב"ה ישמור אותו שתלמיד שאינו מהוגן ישכח דבריו. ובתורה סז אות ח' - עצה לתלמיד שע"י שיכבד זקן ששכח תלמודו זה בחי' רעמים שעל ידם מתחלקים מימי תורה לכל מקום כראוי ועי"ז יזכה לקבל כראוי מרבו. גם עיין תורה ז' תנינא אות ז' שהצדיק עיקר שלימותו שיודע ללמד דעת לכל אחד כפי מדרגתו לדרי מעלה מה חמית ולדרי מטה מלא כל הארץ כבודו ובדקדוק הלשון שם בהמשך דהיינו כלליות בן ותלמיד משמע שצריך לעשות זאת בדבור אחד. עוד עיין בזה תורה סח תנינא שכתב כנ"ל ושזה עיקר שלימותו

מאמירת תורה ואילו כאן על כתיבה בספר דייקא, בזה עיין סוף תורה נז מה שכתב מוהרנ"ת שחסר שם כמה תיבות בכתב יד רבנו שבכוונה מחק כי שקל בפלס כמה לגלות וכמה להסתיר ע"ש.
ונראה שזה הטעם שבדורות הקדומים היו מדברים קבלה במשלים שרק יחידי סגולה הבינו/ו וגם אחר שנכתב הזוהר הקדוש כמה מאות שנים היה נעלם מהעולם כידוע. ובכל דור דווקא בגלל ירידת הדורות מגלים הצדיקים סודות תורה גבוהים יותר. כי לרוחב לבם וזכותם של דורות קודמים היה זה ביטול הבחירה, אבל בדורות אחרונים מרוב הסתרה והחושך שהתגבר גם תורות גבוהות אינן רבוי אור אלא כולי האי ואולי שיעזרו. ואעפ"כ בכל דור כל צדיק שוקל בפלס דבריו מה לגלות ומה לא לגלות. וצדיק שלא עושה כן לא מגלים לו סודות התורה, וכמבואר בזוהר שצדיק שמגלה יותר מדאי סודות עליו נאמר לא תלך רכיל. וכתב האריז"ל/ו שהטעם שרק לרשב"י הותר לגלות סתרי תורה נפלאים כל כך כיון שרק הוא היה מסוגל לגלות אותן באופן שכל אחד יבין רק את הראוי לו.
ובזה מבואר טעם הקפידה הנוראה שהיתה על האריז"ל כשגילה למהרח"ו סוד כאיל תערוג שבזוהר פנחס רמט עד שנגזר עליו להסתלק כיון שגילה יותר מדאי. וזה הטעם שרבנו חזון ומוהיר על זה כמה פעמים ספרו כנ"ל.

בתורה זו נראה שרבנו מרחיב הרבה את העניין, לא רק לדרך אמירת תורה של צדיק, אלא גם בכלליות גדול כמה ספרי קודש אפשר שיהיו בעולם, וכמה דברי תורה מותר לגלות בעולם, כי אפילו ספר קודש או דבר תורה אחד של צדיק שיודע פנים בתורה, יכול לגרום קלקול, ע"י שמגלה יותר מדאי אמת בעולם הזה. וכן אמר רבנו שאיבד את אשתו ובנו כיון שכתב את הספר הנשרף וגם על עצמו היה קטרוג על זה, עד שהוכרח לשרוף אותו. דהיינו שאפילו לגנוז לא הואיל כיון שכבר נמצא בעולם. ואעפ"כ שהיה לו גם ספר הגנוז שהיה גבוה מהנשרף, כנראה כיון שהיה כל כך גבוה לא היה קנאת הרוח עליו כיון שא"א היה לנו להבין בו, אבל בהנשרף היה אפשר להבין. כמבואר בחי"מ שהגנוז נקרא רזין דרזין ביחס לנשרף שנקרא רזין. וגם הבעש"ט בנסיעה לארץ ישראל כמעט הסתלק על הים הוא ובתו עד שהשליך את כל כתביו לים/ו.
ויש לבאר בזה גם שבירת הלחות שהרי א"א לומר שהיו רבוי אור כשנכתבו שהרי הקב"ה בוודאי יודע לומר תורה שכל אחד ישמע רק הראוי לו, ואמר תורה לפי מדרגתם שפסקה מהם וזהמת הנחש. אלא כיון שחטאו בעגל חזרה קצת וכבר היו הלחות ראשונות רבוי אור והוצרך לשברם כדי שלא תתגבר רוח הקנאה על מה שסטו ממנו ית' והלכו לעגל שהרי כבר קבלו את התורה שנאמר בה לא יהיה לך אלהים אחרים וזה נחשב

ובסמוך לזה כתב שבלא זה אינו צדיק כלל. ובהקדמת הזוהר דף א: מה חמית מה פשפשת. ועיין רמב"ם ע"ז פ"א ה"ג שאברהם אבינו היה מודיע לכל א' וא' כפי דעתו. ועיין שמות יט ג' כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני וע"ש קושיית אור החיים דלא מצינו ששינה הלשון ועפ"י המבואר כאן מובן שאמר באופן שכ"א שמע רק את הראוי לו.

ועיין בן יהוידע על בכורות דף נז: מ"ש בזוהר סבא קדישא דמשפטים, בר יוחאי ידע לאסתמרא אורחוי, פירש רבינו האריז"ל ז"ל בשער מאמרי רשב"י ז"ל, דע כי נשמות הצדיקים יש בהם שהם מבחינת אור מקיף, ויש שהם מאור פנימי, וכל אותם שהם מצד אור המקיף יש בהם כח לדבר בנסתרות ובסודות התורה דרך כיסוי והעלם גדול כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם, והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד אור המקיף, ולכן היה בה כח להלביש הדברים ולדרשן באופן שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם עכ"ל.

¹ תורה מז תנינא – ספנה גדולה לומר תורה, וצריך לזה יגיעה גדולה ואמנות יתרה, שייכל לשקל בפלס דבריו, באפן שלא ישמע כל אחד ואחד מהשומעים כי אם מה שצריך לו, לא יותר. ואף על פי שהכל שומעים כל התורה שאומר, עם כל זה לא ישמע כל אחד רק מה שצריך לו. וכמובא על פסוק וישמע יתרו: ויהלא כל העולם שמעו, אלא יתרו שמע' וכו' (זהר יתרו דף סח). כי רק שמיעת יתרו נחשב לשמיעה, שנכנס באזניו, ושמיעת כל העולם אינו נחשב שמיעה כלל. ומי שאינו יכול לומר תורה בבחינה זו, אסור לו לומר תורה:

² תורה קלד – עבודה גדולה לומר תורה אפלו ליחיד, כל שכן לרבים. כי צריך לזה מאד, שלא יאמר דבר שאינו ראוי לשכל המקבל. כי הוא בחינת נאוף, שמשליך טפי השכל בארץ אצטריך. ונקרא לבטלה, כי אינו מוליד אצלו פלום.

³ עיין סיפורי מעשיות – מה שאמר רבנו בסוף מעשה יא (בן מלך ובן שפחה שנתחלפו) – בדורות הראשונים, כשהיו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה, כי עד רבי שמעון בר יוחאי, לא היו מדברים קבלה באתגליא, רק רבי שמעון בר יוחאי גלה קבלה באתגליא; ומקדם, כשהיו החברים מדברים קבלה, היו מדברים בלשון כזה. כשהניחו הארון על הפרות, התחילו לשורר, והבן:

⁴ שער מאמרי רשב"י – פרשת משפטים שם ד' ק' ע"ב וז"ל בריה דיוחאי ידע לאסתמר' ארחוי כו' – דע כי נשמות הצדיקים יש מהם שהם מבחינת אור המקיף ויש שהם מן האור הפנימי וכל אותם שהם מצד האור המקיף יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כיסוי והעלם גדול כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדרשן באופן שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם. ולכן ניתן לו רשו' לכתוב ספר הזוהר ולא ניתן רשות לרבתי או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו אבל הטעם הוא שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו וזמ"ש בריה דיוחאי ידע כו' ובוה תבין גדול העלם ספר הזוהר אשר כתב רשב"י שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו:

⁵ יש הרבה קושייות במעשה זה. מדוע לקח כתביו עמו. ומדוע אמר או שבתו תתבע בים או כתביו, מה הוה אמינא להשליך את בתו אפילו מרצונה כדי שלא יאבדו כתביו הרי פקוח נפש דוחה כל התורה כולה, ומה התכוונה כשאמרה שיוולד ממנה נכד שיכתוב כתבים גבוהים יותר הרי אדרבה על זה היה הקטרוג, וכנראה ידעה שרבנו ידע טוב יותר לגלות באופן שכל אחד ישמע רק הראוי לו. וכמו שגם הנסיעה עצמה לא"י רבנו הצליח והבעש"ט לא וביאר כיון שידע להוריד עצמו למוחין דקטנות ביותר.

שבעלה קינא לה, לכן שבר הלוחות ואמור חז"ל כדי להחשיבם כפנויה, ואעפ"כ דן אותם משה כסוטה¹¹ והשקה אותם מים המרים שמעורב בהם טחינת העגל¹², ולכתוב לוחות שניות לפי מדרגתם. ועיין בזה באיבי הנחל וגם מה שמבאר כמה מעשים לפ"ז כגון מה שביקש משה מחני נא מספרך ומה שכתוב יד על כס קה שאין השם שלם עד שימחה עמלק שהיה מחקר גדול ואפיקורס (תורה יט תנינא). וכן מה שלא נזכר שם ה' במגילה ועי"ש שמאריך לבאר על פי תורה זו את כל המגילה.

ומבאר רבנו שהיו בעולם ספרי מינות שהיו כתובים בחכמה גדולה מאד שאם היה נשאר מהם דף אחד בעולם א"א היה להתקרב להקב"ה כלל. וגם היו בעולם ספרי קודש נפלאים כגון ספר שרזיאל המלאך נתן לאדם הראשון¹³ וספרים שכתבו האבות וחכמי דורות קדומים, וכן בכל הדורות כל ספר של צדיק שידוע פנים של תורה, הוא בחי' שם ה', ומגלה את ה' בעולם.

ובהכרח בשביל הבחירה שתמיד לא יהיה הגילוי עולה על ההסתרה, לכן נאבדים ספרים משני הצדדים כשמופרת הבחירה.

אלא שלפ"ז לא היה צריך לאבד כל כך הרבה ספרים אלא רק לשמור על האיזון בין הגילוי אמת להסתרת האמת.

וטעם שנאבדים הרבה ספרים הוא כיון שבכל ספר שמגלה פנים של תורה דהיינו אמת מציאותו והשגחתו ית' בעולם שורה עליו רוח משיח, ורוח משיח היא בחי' שמירת הברית ונעשית רוח קנאת ה' היכן שנמצא פגם הברית.

וכן כל אחד מישראל כפי שמירת הברית שלו כך זוכה לפנים של תורה ולבחי' רוח משיח. וצריך לשמור עליה. כדי שלא תפגע בו רוח הקנאה הנ"ל. ובחי' משיח זו היא ניצוץ מרוחו של משיח שעתידי להתגלות במהרה בימינו, שנמצאת אצל כל מי ששומר הברית וכל השומר יותר כך נמצא בו ניצוץ גדול יותר. וכמבואר בתורה עב תנינא שהענווה של משה נמצאת אצל כל אחד מישראל. ובתורה כו תנינא מבואר שניצוץ משה נמצא בכל אבר של כל יהודי ומזכיר לקיים את המצווה השייכת לו.

ובחי' משיח שיש לכל אחד מישראל נעשית רוח קנאה שמקנא לאשתו ושומר עליה. ועל כן הנאפים שפגמו מאד בבחי' משיח שלהם, אין להם רוח קנאה, ועל כן היו מחליפים נשותיהם כמבואר בעמוס ו' ד' בפרש"י שם עפ"י במדבר רבה ט' ז'.

ויש זוג אחד מיוחד בעוה"ז שהם קדושים וטהורים והיחוד שלהם קדש קדשים עד שבו תלוי יחוד עליון של קב"ה ושכינתיה, אלא שאליה וקוץ בה שדייקא מרוב האהבה שביניהם מתעורר גם קצת רוח קנאה שעלול לקלקל את האהבה ואת היחוד הקדוש.

ויחוד הנ"ל כיון שבו תלוי ייחוד העליון הוא כל כך יקר עד שמחשש שמא יפגום קצת הרוח קנאה באהבתם, נגזר משמים לאבד קצת ספרי קודש ועי"ז נאבד גם קצת רוח משיח ונחלש הרוח קנאה.

כי רוח הקנאה היא רוחו של משיח השורה על דברי תורה אמיתיים היכן שהם נמצאים ומקנא היכן שמוצא פגמה"ב ואצל הזוג הזה אע"פ שאין פגם הברית, אבל דייקא רוב האהבה מסוגל לעורר קנאה אפילו במקום קדוש כזה, כי זה טבע האהבה שככל שהיא מתרבה נקשר בה קנאה, ואפילו כשהיא בקדושה כל כך אפשר שהרוח קנאה יגרום קצת פירוד.

וטעם שהשלום בין בני הזוג הנ"ל כלכך יקר כי באמת רוב עם ישראל מצד מעשיהם הם לא בדביקות עם הקב"ה עד שיתעורר על ידם יחוד עליון. ונמצא ששום שפע לא יכול לרדת לעולם כי כל השפע הוא רק ע"י יחוד קב"ה ושכינתיה. אלא שע"י שיש בעולם הזה זוג מתוקן בשמירת הברית, בין בני הזוג, ובינם להקב"ה, בהם מתנחם ומתפייס הקב"ה למחול לכלל ישראל עונותיהם, והזוג הכשר הזה הם המיין נוקבין שעולין ומייחדים יחוד עליון. שעל ידו נמתקים כל הדינים מישראל.

נמצא שאם ח"ו איזה רוח קנאה תקלקל משהו מאהבתם של בני הזוג הקדוש הוא חורבן נורא לכל העולם שלא יהיה מיין נוקבין להעלות ולהמתיק את הדינים וח"ו יתגבר הדין מאד על כל ישראל.

ועל כן משמים נגזר לאבד ספרי קודש אע"פ שהם בחי' שם ה' שנכתב בקדושה, נגזר לאבדו בשביל השלום בית של בני הזוג.

וכיון שנאבדים ספרי קודש אזי משמים נאבדים גם ספרי מינות כדי שתשאר הבחירה כנ"ל.

¹¹ עיין עבודה זרה (מ"ג, ג.) ותוס' (ד"ה אמר) דבדקן כסוטות, ונהי דה' הסכים לשבירת לוחות וישראל הם כפנויה ואין חייבים מיתה מכל מקום בן נח מוזהר על עבודה זרה ואף בפנויה: (פרדס יוסף)

¹² שמות פרק לב (כ) וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר דָּק וַיִּזְרַק עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׂקֵךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (עי"ש דברים נפלאים שכתב השפתי כהן כיצד משה טחן העגל שנשרף מאור פניו)

רש"י – וישק את בני ישראל – (יומא סז) נתכוין לבדוקם כסוטות שלש מיתות נידונו שם אם יש עדים והתראה בסיף כמשפט אנשי עיר הנדחת שהן מרובים עדים בלא התראה במגפה שנאמר ויגוף ה' את העם לא עדים ולא התראה בהדרוקן שבדקים המים וצבו בטניהם:

שפתי חכמים (ל) והטעם שבדק אותם כסוטות הוא כי הזונה אחר עבודה זרה הוא כאשה המזנה תחת בעלה כמו שאמרו במדרש והביאו רש"י בשיר השירים (ד, ה) בפסוק שני שדיך משום הכי בדק אותם כסוטות וק"ל:

¹³ רבנו אמר שספר רזיאל המלאך הנמצא היום אינו הספר הקדום שקיבל אדם הראשון כי ההוא נאבד מאיתנו.

קושיות

א. צ"ע מה שפתח בצדיקים גנוזים ומעשה מהדרשן כראייה שהם מעלימים תורתם, והרי הדרשן אדרבה אמר תורה גבוהה מאד שהבעש"ט העיד עליה שהיא מפי אליהו הנביא. ונראה רוצה לומר שלא דווקא להעלים תורה שלא לאמרה כלל אלא גם כשהצדיק מעלים עצמו ממילא לא מחשיבים תורתו זה כמו שמעלים את התורה. ומסתמא זה הטעם שגם משה רבנו גרם שיחלקו עליו כמבואר בחיי מוהר"ן סימן תב, וכן רבנו אמר גרם לעצמו מחלוקת ודיבר הרבה בשבח המחלוקת שחולקים עליו, אע"פ שידוע החולקים עצמם ענשם גדול כקרח ועדתו.

ב. בענין דרשת הדרשן צ"ע הרי למעשה אמר תורה גבוהה, ורבנו אמר שיש תורות שלא אומר אבל כותב ויש שאפילו הכתיבה מזקת, עכ"פ מבואר שהאמירה היא המזקת ביותר ובה צריך הכי הרבה זהירות, וצ"ע מה גדר האומר בהעלמת עצמו, מדוע באופן כזה לא שורה רוחו של משיח על התורה ולא נעשית רוח קנאה? ואולי אפ"ל שיש בזה כמה מדרגות כי רבנו אמר שיש תורה שאמרה וכותבה ויש שאמרה ולא כותבה ויש כותבה ולא אמרה ויש שלא אמרה ולא כותבה ויש שכותב ושורף, ונראה שצדיק גדול אומר ומעלים עצמו כיון שהשומעים לא מקשיבים כל כך אזי אע"פ שנשמעם שומעת כמ"ש רבנו שאומר תורה לנשמות שלנו, אבל כבר אין כל כך קנאת רוחו של משיח על כך שלא חוזרים בתשובה עי"ז שהרי אינם אשמים כל כך (ויש לדחות וצ"ע)

ג. בענין העלמת עצמו עיין תורה רס, ועיין תורה סו תנינא שמו ית' משותף בשם הצדיק ועיין בזה תורה סו תנינא, נמצא שגם העלמת הצדיק הוא בחי' של שמי שנכתב בקדושה ימחה בשביל שלום הבית של הבני זוג הקדוש.

ד. מה שאומר שגם אצלו היו תורות שכותב ושורף צ"ע כיצד יתכן לשורף דברי תורה וכ"ש תורה של צדיק שידוע פנים בתורה, שהיא שם ה' דאמנם מדין תורה אסור למחוק רק שבע שמות ה', עיין חינוך מצווה תלז. אבל מדרבנן גם אסור להשליך דפים שכתוב בהם כל דברי תורה, אלא לגנום ונוהגים לקברם בבית הקברות עיין שו"ע או"ח סימן קנד וכף החיים שם אותיות לז לח לט. מבואר שהוא בבחי' שהקב"ה אומר שמי שנכתב בקדושה ימחה לעשות שלום בית ובפרט בין בני הזוג הקדוש. אלא שזה יודע רק הצדיק אבל המסתכל מן הצד נראה שעובר עבירה.

ה. צ"ע משיח שחיותו מנוקבא דפרדשקא חוטם אריך אנפין סבא דסבין ששם היא עינא חדא דרחמים, כיצד יתכן שרוחו היא רוח קנאה שמקנא אפילו על ריח של ניתוק מהקב"ה וגם יכול לגרום לגט, הרי כל ניתוק של ישראל מהקב"ה הוא בחיצוניות כי בפנימיות הם אחד ממש.

ו. צ"ע שכאן ועוד מקומות מזהיר שלא לומר דברי תורה, אלא באופן שכל אחד ישמע רק את הראוי לו שיכול להתקבל בלבו כשמיעת יתרו. ומאידך מבואר בחיי מוהר"ן^א שאמר שהתורות שלו הן כמו חביות של סמי רפואה יקרים ששופכים על החולה שאולי איזה טפה אחת תכנס בפיו וירפא. נמצא שלכתחילה אומר תורה שידוע שלא יכנס בלב השומע אלא טפה ממנה. ונראה לחלק בין מה שלמעלה ממדרגתו ולא אפשר שיכנס בלבו ולמה שלפי מדרגתו ורק בגלל יצה"ר ופניות לא משיב אל לבו.

ז. מדוע אומר שכל אחד צריך לשמור על בחי' משיח שלו מה זה קשור למהלך התורה. נ"ל אע"פ שרבנו מדבר על רוח קנאה שמקנא אצל הבני הזוג הקדוש נראה שגם כל אחד מישאל כיון שהוא מכלל כנסת ישראל מרכבה לשכינה הקדושה יש בכוחו לתרום ליחודא עלאה כפי מה שמצליח להתקדש.

ח. צ"ע תחילה ביאר טעם שנאבדים ספרי קודש כדי שכנדם יאבדו גם ספרי מינות, וישאר בחירה, ומדוע הכניס כאן את ענין הזוג הקדוש שבשבילו נאבדים הספרים. נראה שאם רק בשביל הבחירה לא היה צריך לאבד כל כך הרבה ספרים אלא רק לשמור על משקל השווה בין ספרי קודש וספרי מינים. וטעם שנאבדים יותר זה כדי להחליש את הרוח קנאה שלא תפגום בשלום בית של הזוג הקדוש

ט. צ"ע מה כל כך יקר בזוג הקדוש הזה עד שכדאי לאבד כל כך ספרי קודש שהם שם ה' נראה כי קשה כיצד יתכן בכלל יחודא עלאה הרי הוא תלוי בנו והלכה זיל בתר רובא ורוב עם ישראל אינם בדביקות עם הקב"ה עד כדי

^א חיי מוהר"ן אות שצ - שמעתי בשמו זכרונו לברכה שספר משל נאה לענין מה שמרבה לגלות כל כך תורות נפלאות ומעשיות ושיחות נפלאות ונוראות, אף על פי שאינו נראה עדין שיעשו פעלתם בשלמות באנשי שלומנו כמו שהיה ראוי להם: וספר לענין זה ממלך אהרן שחלה בנו יחידו ביותר עד שקל הרופאים משכו ידיהם ממנו ונת'אשו מרפואתו. בתוך כך בא רופא מפלג בחקמה מאד ובקש המלך ממנו בתחנות גדולים להשתדל עם בנו. והשיב לו האמת שרפואתו קשה ורחוקה מאד אף על פי כן אם יעשו עוד תחבולה אחת אזי אפשר דאפשר שהיה לו רפואה. אף איני יודע אם לומר לך זאת התחבולה מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד. והפציר בו המלך מאד לגלות לו התחבולה: ואמר לו תדע שבנך הוא חולה מסכן מאד בתכלית עד שכבר אי אפשר לתן לו לתוף פיו אפלו טפה אחת מסממני הרפואות. אף איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה, אשר צלוחית אחת קטנה מאד עולה לטף אלפי אלפים, וצריכין למלאת חביות מלא מסממנים היקרים האלה, ולקח בדללים מלאים מסממנים האלה ולשפף על בנה החולה. וממילא מובן שקל הסממנים היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אף על פי כן יתחזק גופו מעט על ידי זה. ואולי מתוך שישפכו עליו הרבה כל כך יכנס לתוף פיו גם כן איזה טפה על כל פנים, על ידי זה אפשר שהיה לו רפואה: ותכף ומיד נתרצה המלך לזה וצוה לעשות כן ועל ידי זה נתרפא הבן מלך. והנמשל מובן ממילא שדיקא מחמת שאנו חולים מדכאים בחלי הנפש כל כך רחמנא לצלן. על כן מוכרח הצדיק הרופא נאמן לשפף עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד. אף על פי שלכאורה נראה שכמעט הכל הולך לאבוד חס ושלום, אף על פי כן ריח טוב קולט, ובקבות הימים אולי נזכה לחטף מהם איזה טפה יקרה ונפלאה לתוף פינו ופנימייתנו, עד שעל ידי זה אולי יש תקוה ליבות לרפואה שלמה ברוחניות וגשמיות, אמן כן יהי רצון:

שבבחי' ה' צלך יתעורר עי"ז יחודא עלאה. ואם לא היה יחודא עלאה גם לא היה שום שפע יורד לעולם. ואם אעפ"כ יש יחודא עלאה מוכרח שיש איזה זוג אחד בעולם שבו מתרצה ומתפייס הקב"ה לדון את העולם על פיו. בבחי' שאמרו חז"ל²¹) אם היה כנישתא חדא שחוזרים בתשובה באמת היו כל ישראל נגאלים בזכותם, וכמו שמבואר בברכות ז': בענין הצדיק ירא שמים שכל העולם נברא לצוות לו להיות לו צוותא, הביאור שכיון שנמצא בעוה"ז אחד שלם במעשיו ביראת שמים והמלכת הקב"ה על עצמו, נמצא שכבר יש למדה עליונה של הקב"ה מרכבה בעוה"ז (כפרשי"י בראשית י"ז כב)²²) שלמד מהמדרש (בר"מ ז' ו' ושם פ"ו) האבות הן המרכבה, שכל הצדיקים הם מרכבתו של מקום) זה תיקון לכל בני ישראל²³) ובלבד שיהיו לו צוותא באיזה אופן.

י. כיצד יתכן שדייקא רוב האהבה שבין בני הזוג הוא הגורם שאין פגה"ב אצלם, ואעפ"כ רוב האהבה זהו בעצמה היא הגורם לרוח קנאה לבא ולגרום לאיזה פירוד.

יא. מה הכוונה ריח ניאוף שפוגם בבחי' משיח, ורוחו של משיח מקנא עליה? כתיב לא תתורו אחרי עיניכם והוא איסור תורה להסתכל באשה בכוונה להנות, ואמר ריש לקיש (יומא ע"ד): שפוגם יותר ממעשה עבירה כמ"ש טוב מראה עינים מהלך נפש. ואפילו רק הרהור באשה אמרו חז"ל (יומא כ"ט.)²⁴) הרהורי עבירה קשים מהעבירה. ואמרו (עירובין יח) אחרי ארי ולא אחרי אשה. נמצא שזה לא ריח ניאוף אלא ניאוף ממש. ולגודל קדושתו וטהרתו של משיח צ"ל שריח ניאוף הוא איזה בחי' דקה מאד של ניאוף, ואולי הרוואה אשה אפילו בהעברה בעלמא אם נשאר ציור המראה בזיכרון באופן שממשיך לחשוב עליה גם אחרי שעבר ממנה סימן שכבר נעשה איזה בחי' התקשרות דקליפה ביניהם. ואעפ"כ שזה תלוי גם בטבע האדם שיש בני אדם שיש להם זיכרון חזותי חזק וברגע של ראייה זוכר כל הפרטים, זה דווקא כששואלים אותו מה ראה, אבל אם עדיין אחוז בפרטים בלא שישאלו אותו הרי הוא עדיין שם, כי היכן שאדם חושב שם הוא. ועיין ע"ז כ. כשר"ע ראה אשת טרנסרופוס רק ושחק ובכה, והיא סגולה שלטלק המחשבה ממנה ע"י ריקוק²⁵). והקשו כיצד יתכן שהביט בה ותרצו שנפגשו בקרן זוית. ואולי גם זה יותר מריח כי עכ"פ מדובר באשה וזה אבל עיקר הקדושה היא שמירת המחשבה אפילו באשתו. עכ"פ לפי הנ"ל שכל אחד צריך לשמור בחי' משיח שלו ומסתמא לא דורשים מאיש פשוט קדושה של משיח. אבל גם צריך לדעת שדורשים ממנו יותר קצת מהיכן שאוחז. ונפ"מ לדעת להיכן לשאוף וידע שאם עדיין לא אוחז בזה הוא רחוק מבחי' משיח.

יב. צ"ע מה ששואל מה עושה רוח קנאה בין בני הזוג הקדוש ומתרץ בגלל רוב האהבה מתעוררת הקנאה. וקשה הרי בכל בני זוג הקנאה היא בגלל האהבה

יג. צ"ע שכבר ביאר בתחילת התורה שכנגד כל ספר קודש יש ספרי מינין, ובשביל הבחירה צריך לשמור על המשקל השווה של גילוי לעומת ההסתרה, ומדוע הכניס באמצע את ענין הבני זוג הקדוש. וצ"ע מדוע רוח הקנאה הפרטי של הצדיק יותר גורם, מרוח קנאת ה' על כנסת ישראל שפונה ממנו. וצ"ע מדוע קנאת ה' היא על ישראל ולא על המינים שמרחיקים את ישראל ממנו. ונראה שעל ספרי המינין לא מקנא כי ברור שצריך אותם בשביל הבחירה, וזו מדת ארך אפיים שלו בידוע. ורק על עודף גילוי פניו לישראל מקנא, שלא מתעוררים ממנו לתשובה כראוי, כי כל גילוי פני ה' הוא גילוי אהבת ה' לישראל, וכשהם לא מחזירים אהבה, נעשה רוחו של משיח רוח קנאה כבעל המקנא לאשתו הפונה ממנו. אלא שיש קושיא הרי כלל ישראל בחיצוניות מעשיהם תמיד היה רובו פונה מהקב"ה עכ"פ למחצה שלישי ורביעי, ומה גורם שרוח הקנאה לא תתגבר ותגרום לגט גמור בין הקב"ה לישראל. דהיינו כיצד יתכן כלל יחוד עליון בין קב"ה וכנסת ישראל כשישראל לא כולם דביקות עמו. ואולי לתרץ זאת ביאר שיש זוג קדוש בכל דור שהאהבה והייחוד תתאה שלהם ממתיק את כל הדינים מישאל, עד שגורם ליחוד עליון בין הקב"ה לישראל, אע"פ שבכלליות מעשיהם, עם ישראל לא ראויים לזה כלל. ונמצא שחוזרת קושיא א"כ שהכל תלוי באותו זוג קדוש, מה גורם שהייחוד לא יהיה תמיד. ולתרץ זאת מבאר שרוחו של משיח שעל פני ספרי הקדוש נעשה רוח קנאה אצלם ביותר, כי גדול הקנאה הוא כפי גדול האהבה, לכן כדי שלא יקלקל השלום בית של

²¹ זהר חדש (מרגליות) מדרש הנעלם דף כג: אמר לו רבי אליעזר, חייך, דאי יחזרון בתשובה רישי כנישתא, או חדא כנישתא, בזכותם יתכנס כל גלותא.

²² ועיין מזרחי על פרש"י שם – לפי המדרש, למדנו שהצדיקים מרכבתו של מקום. פירושו, כל הצדיקים, שהן בלי יצר הרע, אף כי בעפר יסודם, נקראים "מרכבתו של מקום", כמו שנקראים השמים העליונים מרכבתו "רוכב שמים בעוזרך", "לרוכב בשמי שמי קדם". ומפני שלא מצינו בשום מקום שהצדיקים מרכבתו של מקום רק באבות, שנאמר, "ויעל אלהים מעל אברהם", "ויעל מעליו אלהים", "והנה ה' נצב עליו", לפיכך אמר ריש לקיש, "האבות הן הן המרכבה" אף על פי שהדבר שיהיה בכל הצדיקים. דאם לא כן מאי שנא הני מכל הצדיקים שבעולם. ולכן מה שטען הרמב"ן ז"ל על דברי הרב ואמר, "אבל לשונם בבראשית רבה, 'האבות הן הן המרכבה'", אינה טענה:

²³ כעין זה בתורה כט שתיקון תאות ניאוף הוא תיקון כללי לכל התאוות. והצדקה תיקון לכל הממון של האדם. נמצא שהקב"ה בחסדו תיקן שמועט מחזיק את המרובה, ובלבד שיהיה בשלימות.

²⁴ יומא כט. – הרהורי עבירה קשו מעבירה וסימנין ריחא דבישרא. פרשי"י – הרהורי עבירה – תאות נשים, קשים להכחיש את בשרו יותר מגופו של מעשה: ריחא דבישרא – המריח בשר צלי קשה לו ריח מאד, שמתאוה לו:

מזהרש"א – הרהורי עבירה קשים מעבירה כו'. רש"י פירש בזה דהרהור עבירה הוא קשה לגוף אדם שאינו ממלא תאוותו יותר מאותו מעשה העבירה ועי' במפרשים דרכים אחרים ועי"ל ע"פ מ"ש בהוריות ובנזיר משל לוט וב' בנותיו הם שנתכוונו לשם מצוה צדיקים ילכו במ לוט שנתכוין לשם עבירה ופושעים יכשלו גו' ואפי' הרהור בלא עבירה כגון נתכוין להעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון סליחה וכפרה כדקאמר התם במס' נזיר וק"ל:

שפת אמת שם – הרהורי עבירה קשה מעבירה, נראה דקשה לנפש ממש קאמר שקשה לתקן עצמו כשנטבע בהם יותר מלפרוש מעבירות ממש, וגם פוגמים יותר את הנפש כדמייתי ראי' מהגוף דהריח קשה לו טפי,

²⁵ עיין אור המאיר ריש פרשת שרה.

הזוג, צריך להעלים תורה ולשרוף ולאבד ספרי תורה כיון שבהם שורה רוחו של משיח הנעשה רוחק קנאה. נמצא שרוחו של משיח שעל כל ספרי הקדש בעולם הוא הרוח קנאה שנקשר באהבת הבני זוג הקדוש. וצ"ע. וכנראה שרוח הקנאה הנעשה מרוחו של משיח השורה על הספרים הוא אחד, ומתלבש בכל מי שיש לו בחי' משיח לפי בחינתו מעט או הרבה, וגם אצל בני הזוג הקדוש הוא אותה רוח קנאה של רוחו של משיח, שמתלבש בהם. ואע"פ שהם קשורים זה לזה בברית אהבה גדולה, ולכאורה לא שייך כלל קנאה אצלם, שהרי הקנאה היא תמיד רק על איזה הפרת הברית, אעפ"כ על פי הכלל הנ"ל שכפי גודל האהבה כך גודל הקנאה, אזי אדרבה דייקא גודל האהבה ביניהם מעורר יותר קנאה, ואע"פ שיש כאן תרתי דסתרי, כי לרוב האהבה לא שייך הפרת ברית, מאידך לרוב האהבה יותר נקשר בה קנאה, אעפ"כ יש חשש שתתגבר הקנאה אפילו מעט מאד ויגרום לנוזק נורא. כי אצלם לרוב קדושתם כל ריח של פירוד הוא חורבן גדול לכלל ישראל כיון שאין בכוח אהבתם להמתיק אתה דינים מכלל ישראל.

יד. בעניין רוחו של משיח עיין לקוטי עצות כעס אות יא עפ"י תורה סו אות ב' כשמתגבר ומשבר הכעס, על ידי זה נעשה ונמשך בחינת רוחו של משיח, משמע עיקר בחי' משיח היא שמירה מכעס, וצ"ע שאצלינו אמר שעיקר בחי' משיח הוא שמירה מניאוף. ונראה עפ"י תורה קל שגאווה וניאוף בחי' אחת, הכי נמי הכעס שהוא תוצאה של גאווה, נמצא שניאוף וכעס בחי' אחת. עוד עי"ש תורה סו ב' שהכעס בחי' עשן, וצריך להמתיקו ולבררו לבחי' רוחו של משיח, ואזי הוא בחי' רוח אפילו משיח ה'. ונראה ממה שלא אמר לבטלו אלא לבררו ולהמתיקו, שהכוונה למבואר אצלינו שרוחו של משיח הוא רוח קנאה, כי קנאה היא בחי' כעס דקדושה על מי שמפר הברית.

עד כאן ההקדמה

*

תורה לב [יז]

יש צדיקים גנוזים/יז והם יודעים פנים בתורה דהיינו שיודעים ביאור אמיתי בתורה. וביאור אמיתי בתורה נקרא פנים/יז כי יש שבעים פנים לתורה, דהיינו שבעים ביאורים אמיתיים בפשט רמז דרש וסוד על כל סוגיא, ואמת נקרא פנים, כי מדת ואמת שבי"ג תיקוני דיקנא דאריך הם בפנים שלו דהיינו לא בשערות אלא בתרי תפוחין הפנוי משערות מתחת לעינים, וכל ביאור אמיתי בתורה הוא בחי' ששופך אור על פני ה' ומגלה לנו איזה פן מהם. ויש מפורסמים שאומרים תורה והיא לא מהשבעים פנים שבתורה, כי אינה תורת אמת. ויש צדיקים שיודעים פן אחד או כמה פנים ויש צדיקים שיודעים את כל הע' פנים, אך הם צריכים להעלים תורתם, כפי שיבאר לקמן את הטעם, שלא יתגלה אמת מציאות ה' בעולם יותר מדאי, בבחי' ביטול הבחירה, או שיגרום לקטרוג, שאעפ"כ ישראל לא שבים בתשובה כראוי למי שנודע לו אמת כזו, ולקמן יתבאר שרוחו של משיח שעל פני הספרים הקדושים/כ מקנא על הדבר הזה ויכול לגרום לפירוד בין קב"ה ושכינתיה.

וכמו שמספרין מעשה מהבעש"ט עם הדרשן [כא]/כב שאמר תורה מפי אליהו הנביא ואעפ"כ צחקו עליו כיון שהיה אוכל הרבה, כדי להסתיר עצמו, ובפל"ח/כג ביאר שצחקו עליו על שהעז לומר תורה על

^א תורה זו נאמרה בשנת תקסט בפרשת יתרו ועיין חיי מוהר"ן סימן תרו ושיש"ק ח"ו רפה שהיא תירוץ על קושי המנדי מטיראוויצע. ובחי"ט סימן תמו שרבינו שיבח עצמו בה.

^ב יש צדיקים גנוזים – צ"ע כיון שהנושא הוא העלמת דברי תורה ואבדן ספרי קודש, מדוע מתחיל בצדיקים גנוזים שזה לא קשור לכאן. וכנראה רק כיון שאת התורה זו אמר בעקבות סיפור שסיפר על דרשן אחד שהיה צדיק גנוז וצ"ע האם את הספור עליו סיפר כהקדמה לאמירת התורה הזו או להפך את התורה אמר בעקבות הסיפור. אבל באמת יש כאן חידוש כי בכל התורה מדבר על אבדן ספרי קודש וכאן מבאר שאפשר לאבד דברי תורה גבוהים מאד רק ע"י שהצדיק שאומר אתן מעלים עצמו ועושה מעצמו קל.

^ט עיין תורה קצב – הדבור שהיה (הצדיק אמת) מדבר הוא אמת, ואמת היא הפנים של כל הפנים דקדושה.

^כ וצ"ע כיון שהוא על פני הספרים למה צריכים להעלים תורה שאינה כתובה בספרים. וצ"ל שרוחו של משיח מרחפת על פני המים הכוונה כל מימי התורה גם הנאמרים ולא נכתבים.

^{כז} מובא בחיי מוהר"ן סימן נב

^{כב} עיין חיי מוהר"ן סימן נב – קודם שאמר רבינו זכרון-לברכה התורה הנדפסת בליקוטי מוהר"ן ח"ב בסיומן ל"ב המתחלת: "יש צדיקים גנוזים" ונאמר בשבת פרשת יתרו קס"ט לפרט קטן, סיפר מעשה מקודם שהבעל שם טוב זכרון-לברכה היה בקהילת קודש בראד ונתאכסן אצל גביר אחד והיו מסובין שם על השולחן אנשים רבים מכובדים לכבודו כנהוג. והיה יושב שם למטה אצל השולחן בעל דרשן אחד, היינו דרשן, והיה אוכל הרבה. והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאוד והתחילו ליתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות. והדרשן עשה את שלו ואכל הרבה כל מה שהושיטו לו. כגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת והדרשן אכל בעצמו שני חתיכות דגים. וכן רוטב אחד אוכל בעצמו קערה מלאה. וכן בשאר המאכלים. והם הושיטו לו בכל פעם בשביל ליצנות מחמת שראו שאוכל הרבה. אחר-כך התחילו להפציר אותו שיאמר לפניהם תורה. וכוננתם היה גם-כן בשביל ליצנות שיאמר תורה על השולחן שהבעל-שם-טוב זכרון-לברכה מסיב שם בראש. והוא נהג בתמימותו. והתחיל לומר בפניהם תורה. והתחילו לשחוק ממנו בתוך פיות שהיה ידעם והיה בעיניהם לאחוכא ואיטלולא. והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה. ענה הדרשן ואמר "וכי אם אין יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג". אחר-כך הסתכל הבעל שם טוב וראה כל הענין והקפיד וכעס עליהם ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיניו מאוד. ואמר הבעל שם טוב שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו זכרון-לברכה. כל זה סיפר רבינו זכרון-לברכה. ואחר-כך אמר רבינו זכרון-לברכה שדבר זה הוטב בעיניו מאוד מה שאמר הדרשן וכי אם אינם יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה

שלחנו של הבעש"ט/ט"ו, ונראה שגם זה עשה כדי להסתיר עצמו שיחשבוהו לקל. וצ"ע הרי אמר להם תורה שהבעש"ט העיד אליה אח"כ שהיא מפי אליהו הנביא ולא העלים אותה. וצריך לומר שכיון שהסתיר עצמו, ממילא לא החשיבו את התורה שאמר, וגם זו דרך להעלים את התורה. ונראה שגם זה הטעם שצדיקים גורמים שתהיה עליהם מחלוקת. וצ"ע א"כ מדוע הבעש"ט גילה להם את האמת.

וגם אצלו אצל רבנו **יש לפעמים** שלא מגלה תורתו, דהיינו **שיודע תורה שיש לה פנים דהיינו פנים בתורה והוא צריך להעלימה ואינו אומרה** [כ"ו/כ"ז] אבל כותבה כגון ספר הגנוז שכתב והעלים מהעולם.

ולפעמים אינו אומרה ואינו **כותבה כלל** כי אפילו כשכותב לעצמו כבר נעשה מזה רושם הארת האמת בעולם, **ולפעמים אינו אומרה אבל כותבה ואח"כ שורפה** [כ"ח/כ"ט]. כגון ספר הנשרף של רבנו, שאמר

דג. אחר-כך אמר רבינו זכרוננו לברכה התורה הנזכר-לעיל. לענין הצדיקים הגנוזים שיודעים תורה נפלאה והם גנוזים מן העולם כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה אך היה צדיק גנוז והעולם התלוצצו ממנו:

כ"ג **פלא** אות ב' – שם, וכמו שמספרין מעשה מהבעל שם טוב עם הדרשן וכו' רוצה לומר כמבואר במקום אחר שדרשן אחד ישב פעם אחד בסעודה אצל השלחן שהיה מיסב עליו הבעל שם טוב ואמר הדרשן הזה דברי תורה לפני המסובין, והם שחקו ממנו על שמילא את לבו לומר תורה על השלחן שהיטב עליו הבעל שם טוב ז"ל, וחרה להדרשן קצת על זה ששחקו ממנו ונשמע להבעש"ט ז"ל וציוה על הדרשן לומר לפניו הדברי תורה שאמר לפניו ואמר אחר כך הבעל שם טוב ז"ל שהדרשן הזה הוא אומר תורה מפי אליהו ז"ל:

כ"ד **נראה כוונת** הפל"ח לומר שרבנו שינה מהגרסה המפורסמת שהיא גרסת הפל"ח. אבל לגרסת רבנו צחקו עליו לפני שאמר תורה על שאוכל הרבה ורצו לבזותו יותר והפצירו בו שיאמר תורה על שלחן הבעש"ט. (ובאמת היא תימה גדולה כיצד תלמידי הבעש"ט לא חששו כך לבזות יהודי.)

כ"ה **צ"ע משמע** רק לפעמים יש לו תורה שיש לה פנים. והרי כמה פעמים שיבא מאד את תורתו וגם שיחות חולין שלו ועיין תורה קצב, ושיחות הר"ן סימן קצה עד רה וחיי מוהר"ן סימן שמ עד שצא פרק מעלת תורתו. ונראה שלפעמים הכוונה שלפעמים צריך להעלימה.

^{כ"ג} כגון הספר הגנוז של רבנו וכן תורה נה ח"א עיין ביאור הליקוטים שם אות נו ושיש"ק ח"א סימן תפא.

כ"ו **עיין חיי מוהר"ן** אות קעא – (ה) עוד היה לו ספר אהוד שהיה גבוה עוד יותר ויותר אפילו מהספר הנשרף והוא ספר הגנוז. ואמר שאפילו גופו סלק כשכתבו ואותו הספר לא שפתי עין. ואמר שהיה בחינת רזין דרוזין (כלומר אצלו נגד שאר הדברים שהוא מגלה) ואמר שמש"ח יגיד על זה פרוש, וספר הגנוז הזה כבר היה נגמר אצלו בתחלת שנת תקס"ו (תקס"ז) הינו חמש שנים קדם הסתלקותו: ועתה עמד והתבונן לאיזה דרגא הגיע אחר כך כי מעולם לא עמד על מדרגה אחת עד היום שנסתלק וממש בכל שעה ושעה השיג חדשות לפי מדרגתו הנוראה מאד. והבן מאד מאד כי מעלת גדלת ספר הגנוז לית מחשבה תפיסא בה כלל ומשיח יגיד על זה פרוש ומעשה תתבונן ותשער בדעתך גדלתו וכו' וכו':

עיין חיי מוהר"ן אות קעה – (ט) הספר שהולכנו שני אנשים הנ"ל היה ההעתקה שלי מה שהעתקתי ספר הקדוש הנ"ל כנ"ל, הספר שנשרף אנו מכניין בשם ספר השני, כי כל אלו הספרים שנדפסו הם בחינת ספר הראשון כי בלם הם בחינת נגלה שלו (אף על פי שאצל כל העולם בלו הוא יותר מרזין דרוזין כי כל תבה ותבה של ספריו שנדפסו היא מלאה סודי סודות ורזין דרוזין עד אין סוף כמובן למשכיל, אף אצלו זכרוננו לברכה היה כל זה בחינת נגלה): **והספר** שצוה לשרף כשהיה בלמברג זה הוא ספר השני והוא בחינת רזין שלו, וזה הספר השני העתקתי לפניו בשנת תקס"ו וההעתקה שלי נתן ביד שני אנשים להוליך בעירות ולומר בכל עיר מעט מהספר הזה כנזכר לעיל והשביע אותם אז שלא יגלו הדבר לשום אדם: **ועוד** היה לו ספר שלישי והוא ספר הגנוז שלא נגע בו שום יד אדם ולא שפתי עין והוא בחינת רזין דרוזין שלו וגם זה הספר כבר היה נגמר בשנת תקס"ו בתחלתו כי אז ספר לפני כל זה:

^{כ"ד} עיין חיי מוהר"ן סימן קסט וימי מוהר"ת ח"א סוף אות כו. בענין ספר הנשרף. ועיין ימי מוהר"ת ח"א נט סה שרבנו צוה לשרוף אחרי הסתלקותו את כל כתביו שנשארו בארון. ועיין שיש"ק ח"ד נו. ופל"ח תורה רפב אות ב.

כ"ט **עיין חיי מוהר"ן** אות קסט – (ג) בלמברג בין פורים לפסח בשנת תקס"ח הלך אל חדר מיוחד ובכה הרבה מאד שם וקרא לר' שמעון ודמעתו על לחייו ונאנח ואמר אין עם מי להתיעץ. וספר לו אז מענין באשר שיש לו ספר בביתו שאבד אשתו ובניו בשביל זה כי נסתלקו עבור זה, ומטר נפשו על זה ועכשיו אינו יודע מה לעשות: **והענין** היה כי ראה שמכרח להסתלק שם בלמברג אף אם ישרף זה הספר יוכל לחיות. ועל כן היה רבנו זכרוננו לברכה מספק ולא ידע לתת עצה בנפשו מה לעשות, כי היה צר לו מאד לשרף זה הספר הקדוש והנורא מאד אשר מסר נפשו על זה וכו' ועצם קדשתו ונוראותו של זה הספר אי אפשר לדבר מזה כלל, ואם היה נשאר זה הספר בעולם היו ראין גדלת רבנו זכרוננו לברכה עין בעין וכו' השיב לו רבי שמעון בודאי אם יש איזה סכרא שחייכם תלוי בזה בודאי טוב יותר לשרף הספר כדי שתשארו בחיים. השיב רבנו זכרוננו לברכה על כל פנים יתארך הזמן בודאי הינו אם ישרף זה הספר על כל פנים יהיה לו ארפא לחיות בעולם הזה עוד איזה זמן אבל אף על פי כן צר לי מאד לשרפו כי אין אתה יודע גדל יקרת קדשתו של זה הספר ואנכי אבדתי אשתי הראשונה ובני וכמה יסורים עצומים שהיו לי בשביל זה וכו' והיה בוכה מאד מאד:

ועיין פרפראות לחכמה – סימן רפ"ב אות ב: – הנה נראה לעניות דעתי לבאר קצת ברמז איך שענין הנ"ל הוא ההתחלה מהנטיעה ללעמברג כי מובן במקום אחר שבלעמברג עסק רבינו זצ"ל להכניע המינות והאפיקורסות שראה ברוח קדשו שעתיד להתגבר על ישראל חס ושלום והנה ענין התגברות הנ"ל מבואר במקום אחר שעל פי רוב נמשך מהחלישות הדעת שהתגבר עליו בתחלה מרוב פגמיו, והוא קשה לו להתחזק את עצמו באיזה נקודה טובה שיש בו עד שנופל על ידי זה לרשעות גמור ואפיקורסות וכפירות רחמנא ליצלן, כמובא במקום אחר על מה שאמרו רז"ל (סוטה מב) שתחלת ניסה נפילה וכו' ועל כן רבינו ז"ל אחר חזירתו מלעמברג או הרבה לעסוק בדברי התחזקות ובתיקון האמונה הקדושה איך שצריכין להתרחק מחקירות, וצווח הרבה אודות האפיקורסות שהולך ומתפשט בעולם רחמנא ליצלן וכמבואר כל זה במקום אחר גם מלעמברג שלח אחד מאנשיו לברסלב שישרוף ספרים קדושים שלו הנקראים אצילנו בשם ספר הנשרף ואחר זמן גדול לאחר חזירתו משם, רימו במאמר אחד שזה היה גם כן בשביל להכניע ברוחניות המינות והאפיקורסות ולחזק את ישראל בהאמונה הקדושה, וכמבואר בליקוטי תנינא סי' ל"ב במאמר יש צדיקים גנוזים והנה בדורותנו אלה רואים בחוש איך שנתקיימו כל דבריו ז"ל, ופשתה הנגע המספחת הזאת של אפיקורסות וכפירות רחמנא ליצלן, ועיקר מההתגברות על התינוקת של בית רבן ללמד אותם לשונות העמים וחכמות חיצוניות ומרגילין אותם מנעוריהם לכפור בכל דברי רבותינו ז"ל וכו' וכו' כמפורסם כל זה בעתים הללו בעונותינו הרבים.

שאיבד את אשתו ובתו מרוב הקטרוג שגרם הספר הזה, וכשגבר הקטרוג עוד עד שהיה סכנה גם עליו בעצמו אזי בצער גדול ציווה לשרפו.

ובאמת התורה שלא נכתבה **אם היתה נכתבת היה מזה ספר, והיה בא בתוך העולם** ועושה רושם הארת אמת בעולם, אפילו אם היה כותבה רק לעצמו, ולכן לא כתב אותה כפי שיתבאר לקמן שלא יגרום קטרוג וקנאת רוחו של משיח.

וגם בכל הספרים שמגלים פנים בתורה **יש בהם שמות** לאו דווקא שמות ממש אלא בבחי' כל התורה שמותיו של הקב"ה, דהיינו שמגלה פניו ית' כמו ששמו של אדם מגלה מי הוא, ואעפ"כ שורפה בחי' **שמי שנכתב בקדושה** [ל] רבנו נקט לשון חז"ל בעניין פרשת סוטה שהמצוה לכתוב בדיו על קלף ולטבול במים אע"פ שנמחק וכתבי/ל^א לא תעשון כן לה' אלקיכם, אעפ"כ המצווה שימחק כדי לעשות שלום בין איש לאשתו, דהיינו לברר אם נטמאה או לא. ואע"פ ששם הכוונה שאע"פ שכתוב בפרשה שמות ה' ממש לא חוששים למחקם בשביל השלום, רבנו מביא מימרא זו להוכיח שכל פרשת סוטה וכן כל ספר קדוש נקרא שם ה' ואסור למחקו או לשרפו/ל^ב אלא רק בשביל השלום, בין ישראל להקב"ה.

אך הטעם שאע"פ שכל ספר קדוש הוא שם ה', אעפ"כ יש ספרים שמעלימים אותם, כי **העולם מקלקלין זאת** דהיינו שמן הראוי שכל ספר קדוש יעשה רושם גדול בלב ישראל וישונו אל ה' אבל ישראל מקלקלין זאת ולא מתעוררים על ידו בתשובה ואם היה בא בתוך העולם היה קטרוג גדול על ישראל שקבלו כאלה תורות גבוהות ואעפ"כ לא שבים בתשובה וצריכין משמים להעלימה ולשורפה כדי למנוע הקטרוג. אבל אעפ"כ הוא גם טובה להעולם מה שנעלם ונשרף תורות וספרים הללו.

כי גם יש וגם היו כמה ספרים בדורות קדומים שכבר נעשו ספרים ונמחו ונאבדו מן העולם **כי בוודאי הצדיקים הגדולי' הקדמוני' תנאים ואמוראים וכיוצא בהם** סבוראים וגאונים ראשונים ואחרונים עשו ספרים הרבה אך נאבדו [לג]/לד.

אך הוא טובה להעולם שנאבדו, כי אם לא הי' זאת שיאבדו ספרי קודש מהעולם לא הי' אפשר לנו כלל להתקרב להשם יתברך כי אם לא היו נאבדים, אזי בהכרח שכנגדם גם ספרי מינות לא יהיו נאבדים כדי שלא תבטל הבחירה. כי יש הרבה ספרי מינון שאם היו חס ושלום מתפשטין בעולם לא היה אפשר כלל להתקרב להשם יתברך:

כי ירבעם בן נבט שמלך על י"ב שבטי ישראל, לבד משבט יהודה שנשארו עם רחבעם בן שלמה, חשש שאם ישראל יעלו לרגל לירושלים, יחזרו להמליך עליהם את רחבעם, לכן מצא עצה שעשה שני עגלי

ועיין שיח קודש ח"א אות שלו - אָמַר הַמֵּעֵתִי: שְׁמַעְתִּי שְׁצִוָה עֲלֵיהֶם (על רבי יודל ורבי שמואל אייזיק זכרוננו לברכה בעת שנסעו בפקדתו עבור השתדלות בתעלומותיו למחר גאלתנו) שיאמרו בכל עיר ועיר דף אחד מהספר הנשרף, ומספר לקוטי מוהר"ן ישאירו דף אחד בכל עיר ועיר וכו'. (ככבי אור אנשי מוהר"ן בה)

^א לשון חז"ל בענין מי סוטה שבת קטן. סוכה גג: נדרים סו: מכות יא.

לא דברים פרק יב (ב) אָבַד תֹּאבְדוֹן אֶת כָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שֵׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אִתָּם יִרְשִׁים אִתָּם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעְנָן: (ג) וְנִתְצַתְּם אֶת מִזְבְּחֵיכֶם וְשִׁבְרֵתֶם אֶת מִצְבְּתֵיכֶם וְאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבְדֵתֶם אֶת שְׁמֵם מִן הַמְּקוֹם הַהוּא: (ד) לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

תורה תמימה - לא תעשון כן וגו'. המוחק את השם לוקה, ואזהרתיה מהכא, ואבדתם את שמם לא תעשון כן לה' אלהיכם ומכות כב.:

לב מהתורה אסור למחוק רק שבע שמות ה' עיין חינוך מצווה תלו. אבל מדרבנן גם אסור להשליך דפים שכתוב בהם דברי תורה אלא לגנום ונוהגים לקברם בבית הקברות עיין שו"ע או"ח סימן קנד וכפ החיים שם אותיות לז לח לט

^ב עיין כוזרי טאמר ד' אות ל', וחיי מוהר"ן סימן ששה. אכן עורא במדבר כא יד. ודרשות עה"ת לתלמיד הרשב"א רבי יהושע אבן סושן סוף פרשת בלק.

לד **אבן עזרא** על במדבר פרק כא פסוק יד בספר מלחמת ה' - ספר היה בפני עצמו ושם כתוב מלחמות ה' בעבור יריאיו ויתכן שהיה מימות אברהם כי ספרים רבים אבדו ואינם נמצאים אצלנו כדברי נתן ועדו ודברי הימים למלכי ישראל ושירות שלמה ומשליו:

חיי מוהר"ן אות שצה - והיה אברהם אבינו עוסק בזה הרבה לגלות האמונה הקדושה בעולם. והיה מחבר ספרים הרבה מאד על זה, אלפים ספרים. והיו לו בנים הרבה, ומסתמא מאחר שהיו בניו, היו כלם הולכים בדרך הישר, כי אפלו ישמעאל עשה תשובה. אך אחר כך בשרצה אברהם אבינו להשאיר ספריו והכמתו בעולם, היה חוקר ומתבונן בעצמו למי מבניו יניח ספריו והכמתו, עד שנספס אצלו להניח הפל ליצחק אבינו, ומסר לו הכל: ואחר כך היה יצחק גם כן הולך בדרך זה, והיה מגיד גם כן גרים הרבה וחבר גם כן ספרים הרבה מאד בענין חוקק האמונה הקדושה.

ספר הכוזרי - מאמר רביעי אות (ל) אָמַר הַכּוּזָרִי - ואיך אבדו הספרים ההם שהיו בכונה ונשארו אלו שהם במקרה? (לא) אָמַר הַחֵבֶר - מפני שהספרים ההם היו יודעים אותם היחידים מבני אדם, יקרא זה חזוה וזה רופא וזה מנתח, על דרך הדמיון, ותחלת מי שיאבד מהאמה האבודה אינם אלא החשובים שבהם, ואחר כן מי שלמטה מהם, ואבדו היחידים ואבדו חכמתם, ולא נשאר כי אם ספרי התורות אשר הקמוץ צריכים אליהם יודעים אותם רב העם וכוותבים אותם ומתעסקים בהם הרבה. ואשר נגדר בספרי התלמוד מהחכמות ההם, נשמר ונשאר בעבור רב יודעיהם מהחכמות אליהם. ומנה כל מה שנזכר בהלכות שחיטה והלכות טרפה, שיש בהם מן החכמות מה שנעלם רבו מגליוס, ואם אינו כן לפה לא זכר בחללים מה שאנו רואים אותו בעינינו, במה שהעידה התורה עליו מחלי הראה והלב.....

זהב והניחם אחד בדן ואחד בבאר שבע **ואמר** לישראל **הנה אלקיך ישראל** אשר העלוך מארץ מצרים וכו' (מלכים א יב) וְהַטְעָה כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם לַעֲבֹד לָהֶם כַּאֲמַצְעֵי בֵּינָם לְבִין הַקֶּבֶ"ה וְלֹא לַעֲלֹת בְּרַגְלִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. והיא תימה גדולה **היעלה על הדעת שהטעה עם רב בשטות כזה לעבוד עגלים** דהיינו עבודה זרה, וכבר בחטא העגל לאחר מתן תורה למדו כולם חומר העוון הזה אפילו כאמצעי בינם לבין הקב"ה, שעד היום לא נמחל לגמרי כמ"ש/ל"ו וביום פקדי ופקדתי. אך אם אעפ"כ הצליח להחטיא את הרבים **בוודאי הי' בזה חכמות גדולות מאד מאד של אפיקורסית** ל"ח/ט"א; **ואם הי' ח"ו ח"ו ר"ל** ואם היה חס ושלום חס ושלום רחמנא ליצלן **נמצא עתה דף אחד מספרים הללו ח"ו היו הלומדים בהם מתרחקים מאד מהש"י ולא הי' אפשר להם להתקרב אליו ית' כלל.**

ובשביל זה הוא טובה מה שנתעלמין ונשרפין הספרים הקדושים הנ"ל כי על ידי זה נאבדים גם ספרי מינות כנגדם: כי כל ספר שנשרף בין ספר קדוש ובין להבדיל ספרי כפירה, הכל הוא בחשבון מדויק מלמעלה לשמור שתשאר הבחירה בעולם. לקמן יתבאר שטעם שנשרפים ספרי קודש כדי שלא יתגבר רוח הקנאה של משיח ויגרום קלקול האהבה בין בני הזוג הקדוש, ומה נשרפים ספרי המינות זה רק ע"י ק"ו שנעשה למעלה אם ספרי הקודש נשרפים כ"ש שישרפו של מינות.

כי הספר דהיינו ספר קדוש שמגלה פנים של אמת **הוא בחי' שם ה' מ' דהיינו שעל ידו מתפרסם שמו של השם ית' בעולם בבחי' (משלי יח) מ'א/מב) מגדולמ' עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב**, דהיינו צדיק גדול שרץ דהיינו מוריד תורות נפלאות מלמעלה לכתוב ולגלות את שם ה' בעולם הוא כמו בונה מגדל עז להקב"ה בארץ. **ואיתא בזוהר (בראשי' ד' לז ע"ב) מ"ד/שם ה' דא ספר, כי ספר במספר שם**

^ל **מלכים-א פרק יב (כו) ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד: (כו) אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית יוד בירושלם ושב לב העם הזה אל אדניהם אל רחבעם מלך יהודה והרגני ושבו אל רחבעם מלך יהודה: (כח) ויעץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: (כט) וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בן: (ל) ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו העם לפני האחד עד דן: (לא) ויעש את בית פמות ויעש פהנים מקצות העם אשר לא היו מבני לוי: (לב) ויעש ירבעם חג בחדש השמיני בחמשה עשר יום לחדש כהן אשר ביהודה ויעל על המזבח כן עשה בבית אל לזבח לעגלים אשר עשה והקמיד בבית אל את פהני הפמות אשר עשה: (לג) ויעל על המזבח אשר עשה בבית אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני בחדש אשר ברא מלכו (מלכו) ויעש חג לבני ישראל ויעל על המזבח להקטיר:**

^{לז} **שמות פרק לב (לד) ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם: רש"י - וביום פקדי וגו' - עתה שמעתי אליך מלכותם יחד ותמיד תמיד כשאפקוד עליהם עונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העונות ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל:**

^מ גם בתורה-אפיקורסית, מתורו - אפיקורסות

^{לט} **לקוטי הלכות חו"מ - הלכות שותפים בקרקע הלכה ה אות יט - כי יצולם של נבוכדנצר ושני עגלי זהב של ירבעם בן נבט ופסל מיכה והעגל שעשו הערב רב במדבר, הכל בחינת רעה אחת שאז הביאה אותם טעות חכמתם הרעה לעבד עבודה זרה, כי היו להם פמה סברות רעות מהפכות ומזיפות בזה עד שבקל היו יכולים לטעות מי שלא חשב פאמת על תכליתו הנצחי ונטה אחר תאוות עולם הזה ולא בטל דעתו נגד קדושי עליון צדיקי אמת. וכמו בן עכשו כל טעות חכמותיהם הנבוכות של הפלוסופים הנמשכין מהכמות יונית הכל נמשך ונשתלשל מהם, כי יסודות חכמתם הרעה נמשך מהחכמי קדם שמהם קבלו חכמי מצרים, כמובא בספרים:**

^מ **עיון תורה סו תנינא ותורה סו תנינא**

^{מא} בתפא - (משלי ח), ובתשכט תוקן

^{מב} **משלי פרק יח (י) מגדל עז שם יודו בו ירוץ צדיק ונשגב: (יא) הון עשיר קרית עוז וכחומה נשגבה במשפחתו:**

מלבי"ם (י-יא) מגדל עז שם ה', הון עשיר קרית עוז - הנה שם ה' - הוא המגדל עוז - באמת, והצדיק - שבצדקו יבונן המגדל הזה ירוץ בו - כי יעשה כל מעשיו לשם ה' ולתפארתו וגם נשגב - בו מאויביו הנפשיים והגופניים, אבל העשיר - יחשב הונו - שהוא קרית עוז - והוא אצלו כחומה נשגבה - והוא נמצא רק במשכיתו - ר"ל בשכיית לבו ודמיונו היא חומה נשגבה, אבל לא יוכל לרוץ בחומה הזאת ולא להשגב בה, כי הוא רק דמיון לא אמתי, כי קניני העולם הם קנינים מדומים ורק במשכיות הדמיון יסודם:

^{מג} גם בדפ"ר- מגדל, בתשכט - מגדל (כלשון הפסוק)

מד זוהר בראשית דף לו: - מתניתין, כתיב מגדל עז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב ואמר שמה שכתוב לדיק ונשגב **דא הוא ספר תולדות אדם** הוא שפע החיים הנמשך מו"א לך היסוד, דר"היט בהוא מגדל שהוא יורד במראה בלוח המגדל, ואמר **האי מגדל מאי עבדתיה** לה לומר למה למה למה פלגו נקרא מגדל, **אלא דא הוא מגדל דוד** הוא המלכות שש מושגת נשמת לוד המגדל, **ודא הוא מגדל עז שם יהו"ה** וזו היא המלכות הנקראת מגדל עז ונקראת גם שם יהו"ה, **וכלא חד וסניסה** הם כינויי המלכות, ואמר **הכא ידיעא לבני מהימנותא** שכלן בפסוק זה יש סוד ידוע להלדיקים שהם בני המלכות הנקראת אמונה. **דא הוא ודאי ספר תולדות אדם לבני מהימנותא** אלו השמות הם ולוי הספר תולדות אדם לפי שמושקשים ביסוד. (מ"ח ומה פו)

לע כי יש לירוף הוואל מפסוק זה המתחלק ל"ב לירופים, וכל לירוף הוא משלם לוחיות, ומספר האוחיות הם עם לוחיות הו"ה לדיק הנוסח צו כאשר תראה בליו, מבש עוי מיץ, גרג ווה יצד, דצב ודו היי, לקה שוה ונק. והם שמוחו של הקב"ה כאשר קבלוהו הלאשונים והיה ידוע להם ענינו ושמושו. (כתם פו)

כמובא [מיה/מיו] רוצה לומר שספר הבנוי על הקדמות של אמת מגלה בעולם את שם ה'. שם בזוהר מבאר שבפסוק הנ"ל מגדל עז וכו' יש צירוף היוצא ממנו דהיינו י"ב צרופים של ג' אותיות/מ"ו וצדיקים ידעו להשתמש בו, והוא בחי' ספר, ונקרא ספר תולדות האדם.

כי הספר הבנוי על הקדמות דקדושה הוא בחי' שמי שנכתב בקדושה ונתפשט בעולם ועושה שם כי כל ספר של צדיק שיודע פנים בתורה הוא התגלות פן מפני ה' כנ"ל, ובוודאי לא מתגלה בעצמו אלא בחי' שם שלו, המגלה איזה פן ממהותו, כדי שנכיר אותו/מ"ו, כי שם מגלה מהות הדבר כידוע/מ"ט, ושמו משותף בשמינו/ו, ובפרט בשמו של צדיק, נמצא שספר של צדיק היודע פנים בתורה כנ"ל בו מתגלה ביותר שמו ית', כי בספר מתגלה פניו ונשמתו של המחבר אותו כמבואר בתורה קצב.

עד כאן משמע שכיון שספר קודש הוא שם ה' לכן בשביל הבחירה מוכרח שיאבדו ספרי קודש כדי שלא יהיה כוחם יותר מספרי מינות אבל מכאן מתחיל לבאר שטעם שנאבדים ספרי קודש הוא בגלל רוח הקנאה של משיח שלא יקלקל את היחוד דלתתא הקדוש, ומה שנאבדים גם ספרי מינות זה מכח ק"ו אם של קדש נאבדים כל שכן שיאבדו של מינות. ואע"פ שהנושא הוא כלל ספרי הקודש בעולם מדוע חלקם נאבדים, רבנו מתחיל מבחי' משיח והרוח קנאה הפרטי של כל אחד וצ"ע מדוע. וכנראה שהכלל תלוי בפרט, כמו שהפרט תלוי בכלל.

ודע שכ"א וא' שכל אחד ואחד צריך לשמור את בחי' משיח שיש לו כי בחי' משיח היא אצל כל אחד מישראל כפי קדושתו בשמירת הברית (לק"ה). כי כל אחד כפי קדושתו שלא פגם בה וטהרתו

ואמר רבי אבא, מה שכתוב זה ספר אדם, פירושו ספר ודאי נחתו ליה לאדם הראשון, ספר ממש הורידו לאדם הראשון שנשתלשל מיסוד עליון, והוא נקרא ספר רויאל המלאך, והספר היה מכתב אלקים דרך נס וביה הוה ידע חכמתא עלאה, וע"י שלמד בו אדה"ד ידע חכמה עליונה וסתי תורה שהם גנוזים ביסוד העליון ונתגלו ע"י ספר זה וספרא דא מטא לבני אלהין חכימי דרא, וספר זה נמסר להצדיקים בני אלקים חכמי הדור שקבלוהו איש מפי איש ומאן דזכי לאשגחא ביה, ומי שוכה לעיני ולהשיג בו ידע ביה חכמה עלאה מסתי תורה, ומשגיחין ביה וידעיין ביה, ועי"ז היו משגיחין עליו מן השמים ויודעים ומכירים אותו מלאכי מעלה, ומפרש וספרא דא נחית ליה לאדה"ד רויאל המלאך מארי דרוין שהיה רבו של אדה"ר, ותלת שליחן ממנן קמיה, ובשעתא דנפק אדם מגנתא דערן, אחיד בההוא ספרא כדי שלא יהיה ערום מהחכמה, כד נפיק (מניה) טאס מניה (לתרעא) אבל כשיצא מג"ע פרח ממנו הספר, צלי ובכי קמי מאריה שלא יאשר בחושך ואתיבו ליה כמלקדמין, והחזירו לו את הספר, אבל לא חזר כמו הראשון אלא רק הנחוץ לדורות הבאים בגין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא, וישתדלון למנדע למאריהון וזה שאמרו בב"מ פו שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו וכו' הכוונה ע"י הספר הזה. וכן תנינן ספר הוה ליה לחנוך, ודא ספר מאתר דספרא דתולדות אדם הוה, ודא הוא רוא דחכמתא,

^ס עיין זוהר ויקהל דף ר. כי ספר דקאמרון ושם חד מלה הוא בכל סטורין ועיין ספר הפליאה ד"ה זה ספר תולדות האדם. וספר נובלות החכמה לרבי ישראל שרונג ע"ה טו. קהלת יעקב ערך ספ

^{טו} זוהר ויקהל דף ר. – ומה שאמרנו כי מלת "ס" היא במלכות בגין דאית שם ואית שם לפי שיש שם ויש סס, ומפרש שם לעילא יש סס למעלה שהוא אימא עלאה הנקראת סס הגדול (ממ"ש בע"ה של"ה פ"ו). וכן יסודה נקרא סס, דאיתו אקרי שם ממה דלא דיע ולא אתרמיזו בידיעה כלא שהוא נקרא סס על אכא שהוא אינו ידוע ואינו נרמז בדיעה כלל (הע"ס שיעור דאימא נקרא סס לפי שהוא מנלה את האמת יסוד דאכא). ודא אקרי נקודה עלאה ויסוד אימא נקרא נקודה עליונה. שם לתתא דאקרי שם ויש סס למטה הוא המלכות הנקראת סס על ז"א, וכן יסודה נקרא סס, ועל זה כתיב מקצה השמים מיסוד דאימא שהוא נקבה העליון של ז"א הנקרא שמים, ועד קצה השמים ועד יסוד דז"א שהוא קנה התחתון שלו, בגין דקצה השמים אקרי זכרון לפי שקנה השמים נקרא זכרון שהוא היסוד דז"א, והאי שם איהו נקודה דלתתא וזה ה"ס" שהוא היסוד דמלכות הוא נקודה שלמטה דאיתו שם מההוא זכרון דאיתו קצה השמים שהוא הסס על לוחו הזכרון שהוא קנה השמים התחתון, (הע"ס שיעור דמלכות נקרא סס, לפי שהוא מנלה את האמת היסוד דז"א). דנטיל כל חיינ דלעילא שטטל את כל החיים שלמעלה שהם החו"ג והמוחין, ודא איהו קצה השמים דלתתא וזה היסוד הוא קנה השמים שלמטה, ושם דיליה איהו נקודה דלתתא והסס שלו הוא נקודה שלמטה שהיא היסוד דמלכות, ואמר כי נקודה דא איהו ספר דקיימא בחושבנא ונקודה זו היא סוד ספר העומד בחשבון, כי כל החשבונות הם ביסוד דמלכות, ודא הוא זה שכתוב לחושבי שמו פי' שהחשבונות הם ביסוד דמלכות הנקרא שמו על יסוד דז"א, ואמר כי ספר דקאמרון ושם חד מלה הוא בכל סטורין "ספרי" ו"ס" שאמרנו הס דכר אחד בכל האלדים, כי שניהם מומים על היסוד דעוקאב, ורמז לזה כי ש"ס עולה כמספר ספ"י.

ספר קהלת יעקב – ערך ספ – ספר מלכות נקרא גם כן ספר, וכמו שאמר בזוהר שמות דף ט"ו ע"ב ונגולו כספר השמים (ישעיה ל"ד ד'), שבחינת שמים יתגלה כמו מלכות שהיא בחינת ספר, ספר גימטריא שם שנקרא המלכות כן (זוהר בראשית ל"ז. ועוד). כמו שכתבתי בערך שם ע"ש.

^{טז} עיין זוהר עם ביאור הסולם שם שמבאר כיצד יוצא הצרוך מהפסוק הזה.

^{טז} עיין תורה לו אות ו'א פי עקר הבריאה היא, בגין דישתמודעין לה, (זוהר בא מ"ב). כמו שכתוב (ישעיה מ"ג): "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

ועיין תורה לג אות ו'ד וזה ידוע, שהתורה הינו המדות, הינו הימים, שורה בהם אהבתו יתברך שמו. כמו שכתוב בזהר הקדוש (ב"ק קצ"א; בראשית מ"ו). "יומם יצוה ה' חסדו", שהחסד הינו אהבה, כמו שכתוב (ירמיה ל"א): "אהבת עולם אהבתיו" ועל כן משכתיוף חסדו וכו', הוא יומא דאזל עם בלה יומין, הינו המדות. כי המדות הם צמצומים לאלקותו, כדי שנוכל להשיג אותו על ידי מדותיו, כמו שכתוב בזהר הקדוש (פרשת בא מ"ב): 'בגין דישתמודעין לה, כי בלא מדותיו אי אפשר להשיג אותו. ומחמת האהבה שאהב את ישראל, ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי, הליבש את אלקותו במדות התורה: וזה בחינות של תר"ג מצוות, כי השם יתברך שיער בדעתו שעל ידי המצוה הזאת נוכל להשיג אותו, ועל ידי זה צמצם את אלקותו ודקא באלו התר"ג מצוות.

^{טז} עיין ברכות ז: עה"פ "חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ" שהשם גורם לאדם את מעשיו. ועיין בעש"ט עה"ת בראשית קלב השם הוא הנשמה ועיין תורה סו שתי רוחות שיש לכל אדם הן הבכח והבפועל והכוונה שם לנשמה ולנפש האדם נמצא שבשם האדם טמון הבכח של כל מה שצריך להוציא לפועל בחייו. ועיין ליקוה"ל סעודה ד' ו' שבשם של האדם נחקק ונכתב כל מעשיו כי השם הוא הנפש, ע"ש שנטק לדוגמא שמו של רשב"י שבו חקוק כל מעשיו.

^י ירושלמי תענית פ"ב ועיין תורה סו תנינא ד"ה זה שקורין.

שטהר עצמו מטומאה/כא) שהייתה בו **כן יש לו בחי' משיח** כי משיח הוא האדם הצדיק השלם ביותר, שהוא מרכבה השלימה ביותר להקב"ה, (מדרגת זעיר אנפין) כמבואר בב"ר (מזו) האבות הן המרכבה, ובלשון רש"י/כב) צדיקים מרכבתו של מקום, ואין הכוונה לגוף אלא לרוח שבבא העת היא תלבוש בצדיק המוכן ביותר לכך, ע"י שקיים בשלימות את מאחו"ל/כג) הוי דומה לו, והלך אחר מדותיו/כד) ובפרט בתאוה הידועה שהיא עיקר הניסיון בעוה"ז כמבואר בתורה לו/כה), והיא שמירת הברית והקשר שלנו עם הקב"ה, ואמנם כל אדם ששב בתשובה באיזה עניין של קדושה בזה הוא מתקן ובונה את בחי' משיח שלו, ובפרט בשמירת הברית. כי כל אדם נברא בצלם אלקים בחיצוניות וישראל נבראו בצלם אלקים גם בפנימיות, אבל זה בבחי' בכח וע"י שמזכך עצמו מתאוות ובפרט התאוה הידועה, ומקיים מצוות מוציא לפועל את הצלם אלקים שלו בפנימיות וכשעושה זאת בשלימות זוכה לתקן בחי' משיח שלו. **וצריך לשמור מאד שלא יתקלקל בחי' משיח שלו.**

ועיקר הדבר שבו תלוי בחינות משיח הוא שמירה מניאוף כי שמירת הברית ביננו להקב"ה היא בעיקר בכח ההתקשרות שלנו שהוא כח ההולדה שנקרא יסוד כי הוא יסוד כל הקדושה, והוא תיקון הברית והקשר ביננו להקב"ה.

לקמן מבואר שרוחו של משיח היא על פני מימי התורה, ומסתמא הכי נמי בחי' משיח שלכל אחד היא על פני תורת אמת שזכה לגלות דהיינו חלקו בע' פנים שלתורה, ועיין תורה לו אות ב' שהקליפה שעל הע' פנים שבתורה היא תאוות ניאוף, נמצא שכפי שמירת הברית כן זוכה לתורה ולרוח משיח המרחפת עליה.

וצריך האדם לשמור ולנקות עצמו מפילו מריח ניאוף, דהיינו לא מבעי טומאת הנאת חוש המישוש וחוש הראיה (לא תתורו) וחוש השמיעה (קול באשה ערוה), אלא מפילו הנאת חוש ריח שהוא דק ביותר (ברכות מג: איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף), צריך לשמור שלא יהיה לו מאשה, **כי משיח הוא בחינות חוטם בבחינות**

רוח אפינו משיח ה' (איכה ד) [כז] עיין תורה ב' שמשח מקבל חיותו מחוטם עליון של אריך אנפין.

וניאוף תלוי בחוטם, כנ"ל לא מבעי שאר חושים אלא מפילו הנאת החוטם/כח) דהיינו מה שקצת מתקרר מהיראה/כט) שרק עי"ז יכול להנות ממחשבת אשה, כבר פוגם בברית עם הקב"ה ופוגם בבחי' משיח כ"ש בעשרת הדברות (שמות כ) [סו/סא] **לא תנאף** פשוטו של מקרא מדבר באשת איש, אבל דרשו בו כל מיני ניאוף, ואפילו דרך איברים בלא אשה. ונראה שנרמז חומר חטא זה במה שאין לו שם לעצמו, אלא נקרא על שם החרון אף שגורם, כי הוא עיקר הפרת הברית בין ישראל להקב"ה, כי פוגם ביסוד מדת ההתקשרות של האדם. **ואיתא**

כא **כמבואר** בתורה נא ההבדל בין קדושה לטהרה.

כב **שהצדיקים מרכבתו של מקום** – הובא ברש"י בראשית פרק יז פסוק כב בשם הבראשית רבה.

כג **שבת דף קלג:** דתניא זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות עשה לפניו טובה נאה ולולב נאה ושופר נאה ציצית נאה ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדיו נאה בקולמוס נאה בבלבד אומן וכורכו בשיראין נאין אבא שאול אומר ואנוהו הוי דומה לו מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום.

כד **סוטה דף יד.** ואמר רבי חמא ברבי חנינא מאי דכתיב אחרי ה' אלהיכם תלכו וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה והלא כבר נאמר כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אלא להלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא מה הוא מלביש ערומים דכתיב ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם אף אתה הלבש ערומים הקדוש ברוך הוא ביקר חולים דכתיב וירא אליו ה' באלוני ממרא אף אתה בקר חולים הקדוש ברוך הוא ניהם אבלים דכתיב ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו אף אתה נחם אבלים הקדוש ברוך הוא קבר מתים דכתיב ויקבר אותו בניא אף אתה קבור מתים:

כה **תורה לו אות ב** – וקדם שזכה להתגלות התורה, הצריך לבוא בנסיין בצרוף בתוך התאווה הכלליות של שבועים לשון הנ"ל. ועל ידי שעמד בנסיין ושבר הקלפה שקדמה לפרי, זכה לפרי. הינו להתגלות התורה, שהיא חכמה ובינה, כמו שכתוב (בראשית מ"א): "אין נבון וחקם כמוך:

ושם בסוף התורה – נמצא שעקר הנסיין והצרוף שמנסיין לאדם, אין מנסיין אותו אלא בנאוף, שהיא פלוגה משבועים אמות,

טז עיין תורה ב' ח"א

טז **עיין מעשה מז'** בעטלערס יום שני ע"י ניאוף מתקלקל הריח ועיין תורה ב' ובסוף שם עיקר הריח ע"י טהרה

טז **יש מפרשים** שהכוונה לריח בסמים שעליה, אבל באמת כשמדברים על בחי' משיח נראה שהכוונה לריח מצד המהות דהיינו כמו היחס בין ממשות לריח, כך צריך להישמר מפילו מבחי' דקה ביותר של ניאוף.

טז **עיין תורה כא** שתיקון החטם הוא תיקון מדת היראה, ועיין בגמ' ברכות דף כב. בפרש"י שם – מכאן אמרו – כל הטמאים מותרים בתורה, שאף הם יכולים להיות באימה וברתת, אבל בעל קרי אינו אלא מתוך קלות ראש וחזות הדעת: **מבואר** שאפילו טמא דמצוות עונה, אי אפשר שלא יפול קצת מיראת שמים שצריך ללימוד תורה.

טז ובדברים ה' יז

טז **רש"י (שמות כ' יג)** – לא תנאף – אין ניאוף אלא בא"א שנא' (ויקרא כ) מות יומת הנואף והנואפת ואומר (יחזקאל יז) האשה המנאפת תחת אישה תקח את זרים:

במדרש רבה פ' נשא פ' יוד א' לא תהנה אף, לשון המדרש לא תהנה האף ממך, והכוונה למדת הדין שנקראת אף כמו חרון-אף. ורבנו מפרש שהחוטם של הנואף נהנה, ונפגם עי"ז בחי' משיח שלו. (ועיין תורה כא שיראת שמים תלוי בתיקון החוטם).

וצריך לשמור עצמו מאד אפי' מריח ניאוף דהיינו לא רק מעבירה, אלא אפילו מבחי' דקה של ניאוף, וכגון מצוות עונה שגם ממנה יכוון לא להנות, וצדיק האמת לא רק שלא נהנה, אלא יש לו ייסורים מקיום המצווה הזו/א, ולפ"ז אולי גם כשנהנה בעל כרחו נחשב ריח ניאוף אצל בחי' משיח, **כי הוא פוגם בחי' משיח שלו שהוא בחי' חוטם כנ"ל**.

ובחי' משיח הוא שורה על אנפי אורייתא דהיינו הספרים הקדושים שמגלין הפנים של תורה דהיינו תורת אמת שמגלה בחי' פני ה' ו' ושם מרחף רוחו של משיח כי כל צדיק הוא בחי' משיח, וחידושי התורה שלו, דהיינו רוח ממללא שלו, הם בחי' רוחו של משיח המרחפת על פני התורה/ה' בבחי' ו' ורוח אלקים מרחפת על פני המים רוח אלקים דא רוחו של משיח כמבואר במדרש/ה', וכן מובא בזוהר ט' (זוהר ויחי ד' ר"מ ע"א) ו' על הפסוק "רוח אלקים מרחפת על פני המים" שהיא רוחו של משיח שמרחף על פני המים ומים הוא התורה, כמובא גם בגמרא בבא קמא דף יז. [א'] מהכתוב (ישעיה

^א אות ב' לא תהנה האף ממך ובפירושו המשניות לרמב"ם סנהדרין פ"ו משנה ד' לא תהנה לאף (למנך טלפילו האלה מליח אשה הוא נואף)

^ב במדבר רבה פרשה י' פסקה ב' (איוב לו) ואף הסיתך מפני צר רחב לא מוצק תחתיה נכריה שהיא נכריה לך שהיא אשת איש אף היא שמביאה את האף על האדם שכן כתיב לא תנאף לא תהנה האף ממך.

^ג עין שם עץ יוסף שפירש אף על מדת הדין שממהר לענוש את הנואף כאילו הוא נהנה מכך. וזוהו לא תגרם למדת הדין הנקרא אף להנות.

^ד עיין שבחי מוהר"ן אות יז – גם אמר שהזווג של הצדיק האמת, קשה עליו ענין זה. ולא די שאין לו שום תאוה כלל, כי אם אדרבא יש לו יסורין מזה ממש כמו יסורי התינוק בשעת מילה. כי ממש יסורין אלו יש להצדיק בשעת זווג ויותר מזה. כי התינוק אין לו דעת, על כן אין היסורים שלו גדולים כל כך, אבל הצדיק שיש לו דעת יסוריו גדולים מהתינוק. וזה היה אצלו דבר פשוט ואמר שכל אדם יכול לזכות לבוא למדרגה זו. וכפי הנראה מדבריו היה שקדושתו של עצמו גבה עוד יותר ויותר:

^ה כי תיקון ואמת מיג מדות של רחמים הוא ביג תיקוני דיקנא במקום הנקרא פנים דהיינו תרין תפוחין הפנויים משיער תחת העינים.

^ו עיין תורה קיה – וְהַעֲנִין, פי כל צדיק הדור הוא בחינת משה שהוא בחינת משיח, כמו שכתוב (בראשית מ"ט): "עד פי יבא שילה", הינו משיח. וְשִׁילָה בְּגִימְטְרִיא מְשִׁיחָא (א). ועל כן קראו התנאים אָחִיד לְחִבְרוּ מְשִׁיחָא, כמו שכתוב (שבת קא): "מְשִׁיחָא שְׁפִיר קְאָמְרֵת". וְכִשְׁמַחֲדִיש דְּבָר בְּתוֹרָה, אֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁל הַחֲדוּשׁ הֵם בְּבִחִינַת מְשִׁיחָא, כמו שכתוב בזוהר (וישב דף קצ"ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים", דָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא, "מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" הינו התורה. וְזֶהוּ שְׁאֲמַרְנָהּ, כִּי הַחֲדוּשִׁי תוֹרָה שְׁמַחֲדִישׁ, הֵם בְּעֶצְמָם בְּבִחִינַת מְשִׁיחָא, כִּי שֵׁם רוּחוֹ מְרַחֶפֶת. וְהֵינּוּ "רוּחַ פִּי" (תהלים ל"ג). "רוח ממללא" (ג):

^א * בראשית א' ב'

^א בראשית פרק א (א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: (ב) והארץ הייתה תהו ובהו וחסך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים:

^ב בראשית רבה פרשה ב' פסקה ד' – ורוח אלהים מרחפת זה רוחו של מלך המשיח היאך מה דאת אמר (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' באיזו זכות ממשמשת ובאה המרחפת על פני המים בזכות התשובה שנמשלה כמים שנאמר (איכה ב) שפכי כמים לבך.

ויקרא רבה פרשה יד פסקה א – על דעתיה דר"א דכתיב (בראשית א) ותוצא הארץ נפש חיה למינה נפש חיה זו רוחו של אדה"ר אמר ר"ל אחר זה יום האחרון וקדם זה יום הראשון על דעתיה דר"ל דכתיב (שם) ורוח אלהים מרחפת על פני המים זה רוחו של מלך המשיח אם וזה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומר' לו יתוש קדמך שלשול קדמך. עכ"ל המדרש.

נראה לבאר עפ"י רבנו כוונת ריש לקיש שמי שמתקן עצמו וזוכה לבחי' משיח אזי גם הוא בחי' רוחו של משיח שקדמה לעולם, אבל מי שלא מתקן עצמו אזי הוא בכלל כל אדם שנברא אחרון לבריאה ביום השישי ואפילו יתוש נברא לפניו. וזה להבנה שכל החשוב נברא קודם, אבל באמת אדרבה אדם נברא אחרון בגלל חשיבותו כדי שיבוא לעולם מוכן לכל צרכיו.

^ב בתקפא – (ויחי ד' ר"ח ע"א) ובתשכט תוקן

^א וזוהר ויחי דף רמ. – דְּבָר אַחַר פִּיּוּשׁ אִחַר עַל מַסַּכ כַּפֵּס בִּיּוֹן לְבוּשׁוֹ וְלֹא אִמַּר כֵּסם כֵּסם לְבוּשׁוֹ, כִּי כְּבוֹנָא דְּהָא חֲמָרָא אַחֲזִי תִּידוּ וְכוּלְיָהּ דִּינָא כְּמוּ שְׁהִיּוּ מוֹרֵה עַל שְׂמַחַה מִלֵּד הַבֵּינָה וְעַכְ"ל הָאז כּוּלּוּ לִין מִלֵּד הַגְּבוּרָה דְּז"ל, הָכִי נִמְי מְלָכָא מְשִׁיחָא יַחֲזִי תִּידוּ לְיִשְׂרָאֵל וְכוּלְיָהּ דִּינָא לְעַמִּין כְּמוּ כֵן מִלְךְ הַמַּשִּׁיחָא יִשְׁמַח אֶת יִשְׂרָאֵל מִלֵּד הַבֵּינָה וְהִיא כּוּלּוּ לִין לְעַמִּים מִלֵּד הַגְּבוּרָה דְּז"ל. וְחוּר לְדַבְרֵיו דְּלַעִיל שְׁמַשׁ כַּסֵּס, כּוֹנְנוּ מִשְׁתַּי יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי כְּתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם וּרְדָשׁוּ חוּ"ל כְּב"ר פ"ב ד' דָּא רוּחָא דְּמְלָכָא מְשִׁיחָא וְזוּ הַרוּחַ שֶׁל מִלְךְ הַמַּשִּׁיחָא שְׁבִרוּחַ שְׁתַּחֲוִי יְמִית אֶת הַרְשָׁעִים, וּמַשְׁכֵּי עַל פְּנֵי הַמַּיִם, הֵינּוּ לֵד חֲסֵד שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הִרִי שְׁכַבְר נּוֹכַר מִלְךְ הַמַּשִּׁיחָא בְּשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכִמוּ כֵן כָּאן וּמִן יוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֲלֵמָא אַסְחִי לְבוּשִׁיחָא בְּחֲמָרָא עֲלָאָה מִן הַיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם כּוֹבֵס מְשִׁיחָא אֶת לְבוּשׁוֹ בֵּין הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא כּוּד גְּבוּרָה דְּז"ל כְּדִי לְנַקּוּם אֶת דָּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁשְׁכַּחוּ הָאוֹמוֹת כָּל הַדְּרוֹת מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם עַד אַז. וְאִמַּר עוֹד הַיּוֹמָא חֲמִי מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה לֵאלֹהִים מִה כְּתוּב אִחַר זֶה חֲכִילִי עֵינַיִם מִיּוֹן וְלִבִּן שְׁנַיִם מְחַלְבַּ מַסַּכ חֲכִילִי עֵינַיִם מִיּוֹן דָּא חֲמָרָא עֲלָאָה דְּמַרְוִי הָאז יִין הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַבֵּינָה הַמַּשְׁמַח, דְּאוּרִייתָא מְנִיחָא שְׁתֵּי שְׁהוּרָה שְׁכַתְבַּ שְׁהוּא כּוּד ז"ל שְׁתֵּי וְנִשְׁפַּע מִמֶּנָּה, וְלִבִּן שְׁנַיִם מְחַלְבַּ וְנִדְעָ שְׁחַלְבַּ הָאז כּוּד חֲסֵד, דְּהָא אוּרִייתָא יִין וְחֲלָבַ כִּי הַחֲרוֹה נִדְמִית לִיּוֹן וְחַלְבַּ כְּלוֹמַר שְׁהוּא כְּלוּלָה מִחֲסֵד וְגְבוּרָה, וְהֵינּוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב שְׁהוּא כּוּד ז"ל הַמְּחַלְבַּ אֶת חֲסֵד מִלְּבָב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה שְׁהוּא כּוּד הַמְּלַכּוֹת הַמְּחַלְבַּת אֶת הַגְּבוּרָה מֵאוּמָא.

^א * בבא קמא יז. (ועי"ש פב. ובתענית ז. ועי"ז ה: ועיד)

^ב בבא קמא דף יז. אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחאי, מאי דכתיב (ישעיה לב-כ) "אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור?" כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים זוכה לנחלת שני שבטים, שנאמר "אשריכם זורעי", ואין זריעה אלא צדקה, שנאמר והושע י-ב) "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד", ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה-א) "הוי כל צמא לכו למים".

נה-א) ו' הוי כל צמא לכו למים:

עתה יבאר שרוחו של משיח נעשית רוח קנאה. ויש לבאר לשון קנאה, שיש קנאה שהיא חמדת טובת חברו, שהצד הרע שבה הוא רקב עצמות קנאה, והצד הטוב שבה היא קנאת סופרים, אבל יש קנאה שהיא כמו נקמה וכעס, זו מדה שיוצאת למלחמה על מי שפוגם בברית ואהבה שלה עם פלוני. בבחי' קנאים פוגעים בו, שהיא מדתו של פנחס קנאה, שקינא לה' על פגם הזנות ועבודה זרה עם בנות מואב (כמבואר בסוף פרשת בלק), על קנאה כזו אמר הוזהר (ויחי רמה).¹⁷ כל אהבה שאין עימה קנאה אינה אהבה. ומדה זו שייכת לספירת הנצח והוד בחי' רגלין (כי היא כמו הַרְגֵל ששייכת רק בקנאות שהיא מצד השכל הנקנה) כי היא לא נובעת ממחשבה וחשבון, אלא המדה עצמה יוצאת למלחמה. לכן א"א להורות לפלוני לקנא, אלא רק אם מרוב אהבתו יוצא בכוונה טהורה להינקם בפלוני, שמקלקל את הברית והאהבה שלו עם בן בריתו. נמצא מה שאומר רבנו שרוחו של משיח נעשית רוח קנאה, הפירוש כיוון שמישיח הוא הבן ברית השלם ביותר עם הקב"ה, ממילא כל מציאותו מתקוממת כשרואה הפרת הברית, וכל אחד כפי בחי' רוח משיח שיש לו, כך הוא בברית עם הקב"ה, וכך הוא גם מתאב את התאוה הזו, ומתקומם בקנאת ה' כשרואה פגם הברית.

ודע שבחי' רוח אפינו משיח ה' [טו] דהיינו רוחו של משיח המרחפת על פני מימי התורה כנ"ל, נעשה רוח קנאה שהולך ומקנא דהיינו בכל מקום שמוצא שם ניאוף/טו הוא נעשה רוח קנאה ומקנא על זה לגודל קדושתו וטהרתו בשמירת הברית:

ופעמים בחי' משיח שנעשה רוח קנאה, מקנא בבחי' הכתוב בפרשת סוטה והיא נטמאה דהיינו שמקנא על ניאוף ממש, או לפעמים מקנא בבחי' הכתוב שם עבר עליו רוח קנאה וכו' והוא"ו והיא לא נטמאה (במדבר ה) וי"ה, דהיינו מה שבעל מקנא לאשתו שלא תסתר עם פלוני, זה לא רק שמא פלוני יטמא אותה, אלא אפילו רק על הסתירה הוא מקנא, שלא תהיה אשתו בקשר עם איש אחר, והקנאה הזו של איש לאשתו נובעת מצד הרוח משיח שבו שנעשית רוח קנאה, דאי לאו הכי לא היה אכפת לו, כדמצינו נואפים שמחליפים נשותיהם/טו, כי פגמו לגמרי בבחי' משיח שלהם.

והטעם שמקנא אפילו כשלא נטמאה, **כי לגודל עוצם קדושתו וטהרתו של רוח הקנאה של בחי' משיח, אע"פ שלא נטמאה, כיהיא דהיינו רוח הקנאה של בחי' משיח, מקנא ואפילו על הסתירה לבד** דהיינו אפילו רק על קשר עם איש אחר, שאינו עבירה, **כי נחשב פגם כנגד עוצם טהרתו של הרוח קנאה, שמקנא על כל בגידה בו, ומחשיב אותה להפרת הברית ונעשה עי"ז לפעמים גט.** וע"כ נקרא הגט דהיינו השטר המפריד אשה מבעלה, **ספר כריתות {דברים כד} וצ"ל ולא שטר כריתות, כי הכריתות נעשה ע"י הספר ששם שורה רוחו של משיח שהוא הרוח קנאה כנ"ל שרוחו של משיח מרחפת על פני מימי התורה שבספר.**

¹⁷ מלבי"ם - באור הענין הוי כל צמא - הנביאים ידמו את התורה והמצות ללחם ומזון, כי הם מזון הנפש כמו שהלחם והמים הם מזון הגויה, (כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם. כמו חלב ודשן תשבע נפשי).

¹⁸ זוהר ויחי דף רמה. קשה כשאול קנאה, כל מאן דרחים ולא קשיר עמיה קנאה, לאו רחיומיה רחיומיה, בין דקני הא רחיומיה אשתלים, מכאן אוליפנא, דבעי בר נש לקנאה לאנתתיה, בגין דיתקשר עמה רחיומיה שלים, דהא מגו כך לא יהיב עיניו באינתו אחרא.

¹⁹ איכה ד' ב'

²⁰ לעיל מבואר שמדובר בתורה שמגלה פני ה' דהיינו ע' פנים של תורה עליה מרחפת רוחו של משיח שמקנא במיוחד על ניאוף. ועיין תורה לו שניאוף הוא כללות כל התאוות של ע' לשונות העכו"ם והוא כנגד ע' פנים של תורה, שא"א לזכות בהם אלא ע"י שיוצא מהתאוה הזו של ניאוף. ועי"ש שניאוף בחי' עבודה זרה דהיינו עיקר הסטייה מהקב"ה כמבואר בזוהר בוזהר קדושים פד. כד חזי ר' שמעון נשי שפירין אמר אל תפנו אל אלילים כי ניאוף היא עריות אלקים אחרים מלכות הרשעה.

²¹ גם בתולד - והוא, ובדפוס ומתולד - והיא (כלשון הפסוק)

²² במדבר פרק ה (יב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל: (יג) ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה והוא לא נתפשה: (יד) ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והוא נטמאה או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה:

²³ במדבר רבה פרשה ט' פסקה ז' - ויגל מלך אשור את ישראל אשורה וגו' כל זאת אירע להם לעשרת השבטים על שהיו שטופים בזנות אשת איש שעליו נחתם גור דין שנאמר בהם (עמוס ו ד) השוכבים על מטות שן וסרוחים על ערסותם וגו' שהיו מסריחים מטותיהם בשכבת זרע שאינה שלהם שהיו מחליפים נשותיהם זה לזה מה כתיב אחריו (שם) לכן עתה יגלו בראש גולים וסר מרוח סרוחים אותה שעה תסור שמחת הסרוחים.

²⁴ מתוצו - אעפ"י

²⁵ גם בתולד - היא, ובדפוס ומתולד - הוא.

²⁶ דברים פרק כד (א) כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פריית ונתן בגידה ושלחה מביתו:

או שבחי' משיח של האדם נעשית רוח קנאה, ומקנא לאשתו שאוסר עליה להסתר עם פלוני, ואעפ"כ היא נסתרת שמשקה אותה מים מאררים ואזי נבדקת אם נטמאה^{כ"ב} וכו' שאם היא טמאה המים ממיתים אותה ואם לאו אזי אדרבא ונקתה ונזרעה זרע וכו' [כ"ב/כ"ה] כמבואר בגמ' [כ"ו] שאם היתה עקרה נפקדת וכו' :

ודע שיש יחודא תתאה דהיינו זיווג גשמי של איש ואשה/כ"ו **שבזה העולם** הגשמי ואעפ"כ **שהוא בכשרות גדול בקדושה ובטהרה כ"כ** כל כר/כ"ח, **עד שבו תלוי יחודא עילאה** דהיינו יחוד קב"ה ושכינתיה/כ"ט. **שהזוג** דהיינו שיש בעולם הזה זוג צדיקים, **דהיינו האיש והאשה כשרים כ"כ**, שהזיווג שלהם בקדושה וטהרה בלי שמץ של פנית המחשבה מכוונה טהורה לשם שמים, דהיינו **שהיא כשרה מאד ואין בה שום שמץ פסול**, [ל' /ל"א] כי אשה מטבעה יותר נוטה למדמה וחוש, לכן יותר קשה שתזכה לזה, לכן צריך שתהיה כשרה מאד, **וגם הוא כשר/כ"ב** מאד ומסתמא הם הצדיקים הגדולים ביותר בדור/ל"ג.

רבנו בחיי – ועל דרך המדרש ספר כריתות, צריך שיהא בו שנים עשר שיטין כעין ספר תורה שבו צריך אדם לשייר בסוף בראשית ארבעה שיטין ובסוף אלה שמות ארבעה שיטין ובסוף ויקרא ארבעה שיטין, ובסוף במדבר סיני אינו מן המניין שהוא חשוב ספר אחרון, לפי שאלה הדברים ענין חזר הוא, ואם כן הרי שנים עשר שיטין בספר תורה, ותירגם אונקלוס ספר כריתות, גט פטורין. ומפני שהגט דינו כספר לכן נקרא ספר וצריך שנים עשר שיטין כמנין גט: ואם תשכיל בענין הגט הנקרא ספר תמצא כי חייבה חכמת התורה לגרש האיש את אשתו בספר, לפי שהקב"ה ברא עולמו בעשרים ושתים אותיות מעלה ומטה וזיווג האותיות ושקלן והמירן וצרפן וצר בהן את כל העולם ואת כל היצור ואת כל הדיבור, ואין שקול אלא על ידי זיווג, ועל ידי שקול האותיות שקל הקב"ה את הנבראים כולם, זה ראוי להיותו בן זוגו של זה, וכיצד יהיו הנמצאין כולן זה לעומת זה בין בעליונים בין בתחתונים בין בנפשות בין בגופות, וכמו שדרשו חז"ל (סוטה ב.) בת פלוני לפלוני, ואפילו מעבר לים. וכיון שהיה חיבור הנבראים וזיווגן על ידי אותיות, לכן צותה תורה שיהיה הפרידה באותיות להודיע ולפרסם שעיקר הזיווג והחיבור מימי קדם בבריאת העולם באותיות היה:

^{כ"ב} בדפוס נטמאה, בתקפא - נטמאה

^{כ"ג} במדבר ה' כו כח

^{כ"ד} במדבר פרק ה (כו) והשקה את המים והיתה אם נטמאה ותמעל מעל באישה ויבאו בה המים המאירים למרים וצבתה בטנה ונפלה רכה והיתה האשה לאלה בקרב עמה: (כח) ואם לא נטמאה האשה וטהרה היא ונקתה ונזרעה זרע:

^{כ"ה} **סוטה דף כו.** לכדתניא ונקתה ונזרעה זרע) שאם היתה עקרה נפקדת דברי ר' עקיבא אמר לו ר' ישמעאל אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה אם כן מה תלמוד לומר ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה יולדת בצער יולדת בריחה נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדת לבנים:

^{כ"ו} **עיין שיש"ק ח"ד** אות גה – אמרו אנ"ש, על המבואר בתורה ל"ב חלק ב' מענין יחודא תתאה וכו' וכו' שזה סוכב ומרמז על הרב המגיד משרהוויצע וזכרוננו לברכה בעצמו, שעל ידו השתלשלה אמירת תורה זו, כמספר בחיי מוהר"ן, סימן תר"ז, עין שם.

^{כ"ז} **עיין היכל הברכה** עה"פ וישקף אבימלך וכו' וירא והנה יצחק מצחק את רבקה בבראשית כו ח' (עמ' קנא): ד"ה וישקף – יאבדו אלף רשעים כאבימלך ולא יזכה לראות באור הבהיר אשר מלאך היה נשרף שם בעת זיווג האבות ברוב השראות השכינה. (רוצה לומר שעל כן בודאי אבימלך לא ראה היחוד עצמו, אלא בחכמת הכישוף ידע שיצחק אינו בחור ולכן מסתמא רבקה היא אשתו)

^{כ"ח} **עיין חיי מוהר"ן** – אות תקסג (קכ) שמעתי מרבנו וזכרוננו לברכה שבימי אברהם אבינו היתה השכינה נקראת בשם שרה, ובימי יצחק בשם רבקה, ובימי יעקב בשם רחל ולא (הלכות פשר והלב הלכה ב.). וכן מובא בזה הקדוש מעין זה:

^{כ"ט} עין חיד"א חומת אנך ריש פרשת תוריק, ויוסף תהלות קית ד"ה ערותך, וכסא רחמים על מסכת סופרים הלכה י' יא ד"ה ומעין דונגא אמרתי.

^{ל"א} **חומת אנך לחיד"א** (ויקרא פרק יב פסוק ב) – כי תזרע וילדה זכר. ר"ת זכות. דצדקת הבנים על הרוב תלוי באשה הלא תראה דיעקב אע"ה היה חושב ברחל ויהי בבקר והנה לאה. וא"כ ראובן ח"ו נתהוה במחשבת רחל וכן ישי כסבור שבא על שפחתו והיתה אשתו ונולד דוד הע"ה. וחד מרבוואתא קמאי כתב שהכל תלוי בצדקת האשה ובטהרת רעיוניה ולא אמנו ואם דוד הע"ה זככו מחשבתם והגדילו טהרת רעיוניהן ולזה היו הבנים קדושים כמ"ש במ"א. וזהו מ"ש רז"ל כי הוא אמר ויהי זו אשה הוא צוה ויעמוד אלו הבנים כי אשר זכה בבת זוג נאה דלפי זכותו הקנו לו מן השמים. משם נמשך הוא צוה ויעמוד אלו הבנים דאיש ואשה שזכו היא כגפן פוריה והבנים בני עליה זרעא מעליא. וזה רמז ר"ת זכות דהתורה באשה זכות תולה צדקת הבן. עכ"ל החיד"א.

^{כ"ב} **וגם הוא כשר** – משמע שהעיקר זה האשה, ונראה שעיקר הכוונה לענין כשרות הזיווג שיהיה בלא שום הרגשה והנאה גשמית ואדרבה אפילו יסורים כמבואר בשיחות הר"ן יז. אבל לענין כשרות הבנים זה לא פשוט **ראה בשער הגלגולים** להאריז"ל משמע שהעיקר היא כוונת האב עי"ש **הקדמה י'** שהאם נותנת לבן אור פנימי והאב אור מקיף. ולפי קדושת מחשבתם בזיווג כך קדושת האור שנותנים. וזה לשונו שם – ואם האב נתכוון לטובה, ואמו לרעה, אז יהיה אור המקיף של הבן צדיק. ואור הפנימי, רשע. ובהמשך הזמן יכופ המקיף את הפנימי, ויהיה צדיק גמור, לפי שהמקיף כולל בתוכו את הפנימי, ומהפכו לזכות. ואם האב נתכוון לרעה והאם לטובה, אז המקיף רע והפנימי טוב, ובהמשך הזמן יכופ המקיף הרע את הפנימי הטוב, ויהיה רשע גם הוא:

גם עיין ע"ח **שער מח** שער הקליפות פ"ב – ומהאחרים של ג' עולמות האלה יצאו מוחין של קליפת נגה מאחרי הבינה שהיא בחי' לאה, יצאה זילפה שפחתה, שהיא מח החכמה של קליפת נגה דאצילות, דהיינו הצפור הנ"ל היונקת מצד הימין של דדי בהמה הנ"ל, שהם רגלי עתיק המלוכשים ברגלי נוקבא דאצילות היורדים לבריאה כנ"ל. ומאחורי המלכות שהיא בחי' רחל, יצאה בלהה שפחתה שהיא מח הבינה של קליפת נגה הנ"ל, דהיינו צפור השניה היונקת מצד שמאל. עכ"ל. **משמע כנ"ל** שהעיקר הוא כוונת הבעל ועל כן גם בני השפחות היו קדושים וטהורים מכח קדושת הכוונה של יעקב אבינו. או אולי כיון שקליפת נגה דאצילות היא קדושה גדולה, אלא שא"כ עדיין לפי גדול קדושתם היה צ"ל הברל גדול בין בני האמהות לבני השפחות, אא"כ כנ"ל שהעיקר היא כוונת האיש שבכוחו להעלות את

וזווגם בכשרות ובקדושה כ"כ דהיינו שכל כך בטלו חומריותם עד שנעשה בתכלית לשם שמים, בלא תערובת הנאה גשמית, כמו יחוד של מעלה, ששם אין כלל יצה"ר והרגשה, אלא שְׁכָל טהור, וזיווג כזה למטה כעין למעלה, הוא כל כך קדוש, עד **שבו תלוי יחודא עילאה**, כי כל היחודים של מעלה, של קב"ה ושכינתיה תלויים בתורה ומצוות לשם שמים של ישראל למטה, כי כל מצווה היא שאנו מתחברים על ידה להקב"ה בבחי' צוותא, על כן נקראת מצוה, וכל שכן במצוות פריה ורביה ומצוות עונה, שהם ממש כעין יחוד הספירות של מעלה, אלא שבזיווג הרבה יותר קשה לזכות שיהיה בקדושה, כי שם עיקר התגברות היצה"ר, ואפילו אצל צדיקים גדולים יש איזה בחי' תאוה/ל¹⁷, ורק חד בדרא זוכה לזכך עצמו כל כך וכל שכן אשתו, עד שיהיה יחוד רוחני כעין למעלה (או כמעט כעין למעלה/ל¹⁸). (ובאמת כל יחוד של ישראל כשרים הוא גורם ליחוד עליון, אבל רק עד כמה שיש בו לשם שמים, אותה בחי' עולה ליחוד בעליון, אבל יחוד שכולו רוחניות לשם שמים הוא ממש מרכבה לספירות עליונות לזה זוכה חד בדרא)

והיחוד הקדוש הזה (של בני הזוג הקדושים בחי' מרכבה לקב"ה ושכינתיה) בו תלוי יחוד גבוה עוד יותר מקב"ה ושכינתיה, כי בו תלוי יחוד חיצוניות החכמה ובינה, הנקראין ישראל סבא ותבונה/ל¹⁹, שהיחוד שלהם הוא ע"י העלאת מ"ן של היחוד של קב"ה ושכינתיה, **כי איש ואשה זכו שכינה שרוי' ביניהם (כשרז"ל סוטה יז)**/ל²⁰, **כי יש בו באיש יו"ד** הרומז לחכמה ובה באשה ה' הרומז לבינה **שזהו יחודא עילאה** דהיינו היחוד העליון ביותר שתלוי במעשה התחתונים, כי למעלה מזה הוא יחוד חכמה ובינה התדיר/ל²¹, בחי' תרין רעין דלא מתפרשין, לקיום העולם [לט²²].

קליפת נגה לקדושה ממש. וצ"ע. (צ"ע גם למ"ד שגלית היה בנו של שמשון הגבור, צ"ע לפי שער הגלגולים מדוע היה רשע. עיין חתם סופר על בראשית מט יח, שכתב כשברך יעקב את דן ראה ברוח"ק את שמשון ואת משיח בן דוד וראה שעי' שהיה שמשון טוחן בבית האסורים נולד גלית מערפה שגם היא באה לשם וכו').

ל²³ צ"ע בזה כי עיין לעיל שיש"ק ח"ד אות נה שרמו בזה למגיד מטערהוויצע בעצמו.

ל²⁴ עיין ילקוט שמעוני תהלים נא רמז תשסה עה"פ בעוון חוללתי - רבי אחא אמר בעוון מלא, אפילו חסיד שבחסידים אי אפשר שלא יהא צד אחד בעוון. עכ"ל המדרש. דהיינו אע"פ שמדובר בישי אביו של דוד המלך שהיה צדיק עצום ועליו נאמר שמת בעטיו של נחש דהיינו בלא עוון אע"פ אמר דוד על עצמו "בעוון חוללתי ובחטא יחמתי אני" ואולי כוונתו רק לאמו, אע"פ שגם היא היתה צדקת גדולה. אבל לשון המדרש חסיד שבחסידים לשון זכר משמע שנאמר על אביו הצדיק. והביאור נ"ל כי אע"פ שראוי לחשוב בדברי תורה (כמבואר בתורה קו תנינא) ולטהר מחשבתו מגשמיות המעשה אע"פ א"א שבאיזה חלק מחשבה קטן לא יהיה עדין קשור למעשה, ובאותו חלק א"א שלא יהיה חמימות תאוה, דבלא זה אינו מוליד. ועיין בזה פוקד עקרים לר' צדוק הכהן אות ה' דהיינו עטיו של נחש.

ל²⁵ כנ"ל בהערה קודמת.

ל²⁶ כך נראה לומר כי יחוד קב"ה ושכינתיה הם אותיות ו' ה', ואילו אותיות י' ה' הן חכמה ובינה, אלא שיחוד חכמה ובינה הוא תדיר ולא תלוי בתחתונים כלל, אבל יחוד הבחי' החיצונית שלהם הנקרא ישראל סבא ותבונה תלוי ביחוד קב"ה ושכינתיה שהוא תלוי בהתעוררות האהבה של ישראל להקב"ה ולהצדיק. כמבואר בשער כוונות ק"ש הובא בלק"ה ערובי תחומין ה'.

ל²⁷ סוטה דף יז. דריש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהן לא זכו אש אוכלתן אמר רבא ודאשה עדיפא מדאיש (מאי טעמא) האי מצרף והאי לא מצרף.

פרש"י - זכו - ללכת בדרך ישרה שלא יהא הוא נואף ולא היא נואפת: שכינה ביניהם - שהרי חלק את שמו ושכינה ביניהן יו"ד באיש וה"י באשה: לא זכו אש אוכלתן - שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצאו אש ואש: ודאשה עדיפא מדאיש - אש של אשה קשה וממהרת לאכול וליפרע משל איש:

ועיין מהרש"א גיטין צ: בד"ה זוג ראשון כו' כדכתיב בתריה אשת נעוריק וכתיב ונשמרתם ברוחכם ובאשת נעוריק גו' אל יבגוד עכ"ל. כצ"ל לכאורה קשה לפירושו מי הכריחו לאתויי קרא אחרנא ולא סגי ליה בהאי קרא דלעיל מיניה ומייתי ליה תלמודא ונראה לפי דקדוק המקרא דכתיב אל יבגוד בלשון נסתר לזכר ולפי הענין ה"ל למיכתב אל תבגוד בלשון נוכח כמה שכתוב בקרא דלעיל מיניה אשר בגדת בה ורש"י שפירש שם דאל יבגוד ורוחך הוא קשה שפתח בלשון רבים ונשמרתם ברוחכם וסיים בלשון יחיד אל יבגוד אבל לפי הדמיון בקרא כי ישראל הם אשתו של מקום והוא בעלה ואישה וכיון דהאיש הוא המגרש בע"כ של אשה הא דקאמר כל המגרש אשתו ראשונה כו' מזבח מוריד עליו דמעות באיש אתי לאזהורי שלא יגרש אשתו ראשונה והשתא מקרא דלעיל מיניה דמייתי תלמודא ובין אשת נעוריק אשר בגדת בה דעם ישראל שהם בדמיון האשה ידבר שבגדת באישות נעוריק שהיה לך עם הקב"ה ליכא ראייה כלל שהרי היא מתגרשת שלא לרצונה אבל סמך עצמו תלמודא אקרא דבתריה דכתיב ובאשת נעוריק אל יבגוד דהוה לשון נסתר לזכר דעם ישראל ידבר דאם תהיו נשמרים ברוחכם גם הקב"ה אל יבגוד באישות נעוריק שהיה לו עמכם ומדקרי ליה בגידה לגביה כביכול אם יגרש איכא למילף דאסור לגרש אשתו ראשונה ועלה קאמר דהמזבח מוריד עליו דמעות דהיינו עליו שהוא המגרש לרצונו ובענין זה מתפרש המקרא דמייתי תלמודא שאמר וזאת שנית ר"ל מפריד עצמו מזוג ראשון לשני וע"פ מ"ש בסוטה איש ואשה זכו שכינה ביניהם דהיינו שם י"ה לא זכו אש אוכלתן והדמיון בזה אש המקום עמנו שמתחבר אם זכינו בשם י"ה כמ"ש רשפיה רשפי אש שלהבת יה והוא ענין האש מן השמים שהיתה רבוצה במקדש ראשון על המזבח שהיה אז חיבתן שלמה לפני המקום כחיבור איש ואשה בסוד י"ה וע"כ אמר שעי' שאתם היו בוגדים באישות נעורים וזווג ראשון כסות דמעה למזבח אשר בו נכבה האש של אהבה המחבר איש ואשה וע"ז אמר כי העיד ה' ביני וביניך גו' דהיינו שם י"ה שהוא עדות לשבטי י"ה ומחבר אש של איש ואשה ולזה אמר והיא חברתך לחבר איש ואשה בשם י"ה ושלא תהא אש אוכלתן והיא אשת בירתך שהיה להם הברית בבית ראשון במזבח שהיתה רבוצה שם מן השמים ובכן יתקיים עוד בנו כאמור וענתה שמה כימי נעוריה גו' והיה ביום ההוא תקראי אישי גו' וכי"ר א"ס:

ל²⁸ פרי עץ חיים - שער הקריאת שמע - פרק ה - דע כי הלא ב' זיווגים יש למעלה באו"א, הא', להחיות העולמות ולקיים קיום הכרחי, וזיווג זה תדירי ואינו נפסק לעולם, כי אם יתבטל רגע א' יתבטלו כל העולמות. זיווג ב', לתת מוחין אל זו"ג כדי להוליד נשמות בעולם שהוא פנים העולמות כנודע. וזה הזיווג אינו תדיר לכן תמצא פעמים בוחר ח"ג קמ"ג, שהפירוד מטי כביכול עד או"א, דוגמת משארז"ל

וזה הזיווג והיחודא תתאה הוא יקר מאד מאד כי כל השפע מעולם לעולם בכל העולמות, נעשה ע"י זיווגי המדות. לכן היחוד הגשמי, הוא הדבר הדומה ביותר ליחוד עליון. והכלל שכל דבר רוחני שואף להתלבש בדומה לו הגשמי בעוה"ז להיות לו גוף, לכן יחוד תחתון בעוה"ז בקדושה כל כך עד שיכול להיות מרכבה ליחוד עליון הוא יקר מאד מאד מאד **מאחר שבזה העולם החשוך ומגושם נעשה יחודא תתאה בקדושה כזו שבו תלוי יחודא עילאה.**

והנה הרוח קנאה שהוא בחי' רוחו של משיח כנ"ל שהוא מקנא על ניאוף מה הוא עושה כאן, אצל הצדיק, מאחר שהם בני זוג קדושים וטהורים מאד ולא נמצא כאן ריח ניאוף לקנא עליו. אך דע שכאן בא הרוח קנאה בשביל אהבה. כי איתא בזוהר (ויחי ד' רמה ע"א) כל רחיומותא אהבה דלא קשיר עמה קנאה לאו רחיומותא רחימא כל אהבה שלא קשור עימה קנאה אינה אהבה הה"ד הכא הוא דכתיב בשיר השירים[מ"ב/ג] כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה ומפרש רבנו שכפי גודל האהבה כך גודל הקנאה כי הקנאה מורה על אהבה כי מחמת גודל האהבה הוא מקנא בה אל תסתרי כדי שלא יתקלקל האהבה ח"ו.

וזה פועל כאן הרוח קנאה הנ"ל בשביל אהבה כנ"ל של בני הזוג הנ"ל הצדיק ואשתו הכשרה שמיצגים את אהבת הקב"ה לישראל/מ"ו בבחי' המבואר בזוהר/מ"ו שכנישתא חדא שיחזור בתשובה יהיה נחשב

נשבע הקב"ה שלא יכנסו לירושלים של מעלה עד שיכנסו בירושלים של מטה, כי ב' ירושלים הם סוד אמא ומלכות. ולפעמים מצינו בזהר בפסוק ונהר יוצא מעדן דלא פסיק תדיר, והדבר מתורץ עם הנ"ל: אמנם זיווג החצון שהם לצורך חיות העולמות אשר אינו נפסק, א"צ לעליות מ"ן של זו"ן, כי אין זה זיווג גמור, רק בבחי' החצונית, לכן ז"ס שאין לנו צורך להעלות מ"ן של זו"ן ע"י מעשינו, כי מעצמו נעשה, וגם זהו הטעם דלא פסיק ההוא זיווג תדיר, כי אם היה צריך לעליות זו"ן, לא היה תדיר, כי בזמן שזו"ן לתתא, לא היו יכולין להודווג. אך אותו השורש של ההוא רוחא דאשתבק תמן באמא, הוא המעלה את המ"ן:

⁸⁷ עיין לק"ה ערובי תחומין הלכה ה' שיש יחוד תדיר על חו"ב לקיום העולם עליון תלוי בתחומין ויש יחוד יסודי כלל ותפנית סהם חלוצות חו"ב ותלוי ביחוד זו"ן ע"ש.

⁸⁸ עיין ליקוטי הלכות ערובי תחומין הלכה ה אות ג' - נמצא שערך כלל התורה הוא בחינת מצות קריאת שמע, שהוא האמונה שהוא עקר הכל כנ"ל, ואיתא בפרי עץ חיים בשער הקריאת שמע. והכלל היוצא משם כי עקר בנת קריאת שמע כדי ליחוד יחוד עליון כדי להמשיך מחין משם כדי להוליד נשמות, אך אי אפשר ליחוד יחוד העליון שהוא יחוד חכמה ובינה, כי אם על ידי העלאת מין נוקבין, אבל אי אפשר להעלות מין נוקבין כי אם בשמקבלין המחין הארה מיוחד העליון, כדי שיהיו ראויים להעלות מין נוקבין, ואם בן לכאורה קשה איך יצויר זה, כי מאחר שזה תלוי בזה שאי אפשר ליחוד כי אם על ידי העלאת מין נוקבין, ואי אפשר להעלות מין נוקבין כי אם על ידי היחוד, אם בן מדיכך ההתחלה, אך הענין דע כי הלא בזווגים יש למעלה באבא ואמא בחינת הא' להחיות העולמות ולקיים קיום הכרחי וזווג זה תדירי ואינו נפסק לעולם, כי אם יתבטל רגע אחד יתבטלו כל העולמות, וזווג ב' לתת מחין לזכר ונקבה, כדי להוליד נשמות בעולם, שהוא פנימיות העולמות כנודע, וזה הזווג אינו תדיר וכו', עין שם בשער הקריאת שמע בפרק ה' ובשאר הפרקים, והכלל שיש זיווג החיצון שאינו צריך לעליות מין נוקבין על ידי מעשינו הטובים, כי מעצמו נעשה כי הוא זיווג תדיר דלא פסיק לעלמין לצרף קיום העולמות, ומזה הזווג אנו ממשכיין בשעת קריאת שמע באמירת שמע ישראל, הארה למחין כדי שיוכלו לעלות בסוד העלאת מין נוקבין ואחר כך עלולין בסוד מין נוקבין על ידי מסירת נפש על קדוש השם, ואז מיוחדין יחוד העליון בבחינת זיווג פנימי לצרף המשכת הנשמות, ועל ידי זה נמשכין מחין גמורים בשעת קריאת שמע ותפלה, ועל ידי זה מתחדשים להוליד נשמות וכו' עין שם בכונות שמבאר כל זה היטב, והנה אף על פי שאין לנו עסק בנסתרות להבין סוד בנות האר"י ז"ל לתכליתו, אף על פי בן כל אשר תמצא ידונו להבין מהם רמזים ועצות לעבודת השם יתברך על פי דרכי ההקדמות שחתר וגלה לנו רבנו ז"ל הקדוש והנורא ז"ל מה טוב ומה נעים, כי כבר הודיע ורמז לנו רבנו ז"ל שכל כתבי האר"י ז"ל בלולים בתורתו, ומי שיש לו לב להבין באמת יוכל לזכות לפרש כל כתבי האר"י באר היטב על פי דברי תורתו הקדושה כמבאר מזה במקום אחר:

⁸⁹ בתולד נחמק תיבת מאד

⁹⁰ שיר השירים ח' ו'

⁹¹ שיר השירים פרק ח (ו) שימני כחותם על לִבִּי כחותם על זרועי כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבתיה: פרש"י - קנאה בכל מקום אינפ"רמנט בלע"ז לשון אחיות הלב לנקום נקם.

מצודות ציון - קנאה. ענינו צער מה בראות דבר מה בזולת והוא לא יוכל להשיגו כמו ותקנא רחל באחותה (שם ל א):

ועי"ש התורה תמימה בשם מדרש רבה - עזה כמות אהבה. עזה כמות אהבה. אהבה שהקב"ה אוהב את ישראל, כמש"נ (מלאכי א') אהבתי אתכם אמר ה'..... עזה כמות אהבה שאהב דורו של שמד להקב"ה, כמש"נ (תהלים מ"ד) כי עליך הורגנו כל היום.....קשה כשאל קנאה. קשה כשאל קנאה של הקב"ה בשעה שמקנאים אותו בע"ז, כמש"נ (פ' האזינו) יקניאוהו בזרים..... קשה כשאל קנאה שמקנא הבעל לאשתו כמש"נ ועבר עליו רוח קנאה <כו>, קשה כשאל קנאה שעתיה הקב"ה לקנא לציון, כמש"נ (זכריה ח') קנאתי לציון קנאה גדולה <בח> [שם]

ועיין שם תורה תמימה/ביאורים/ <כו> יש להעיר שלא הביא לענין זה הפסוק דמשלי ו' כי קנאה חמת גבר ולא יחמול ביום נקם, דהוא מורה יותר על קשיות הקנאה מהפסוק שהביא:

<ושם אות כח> דרשה זו בכלל באה בהמשך לדרשה הקודמת, דחשיב שם ערך האהבות היותר גדולות שבעולם, והם הם מאלה דחשיב כאן הקנאות היותר גדולות בעולם, ובא בזה להורות, כי בה במדה שתעזו האהבה לאותו דבר במדה ההיא תולד הקנאה לכשתסור האהבה וכן מסבת אהבה עזה תולד קנאה מן הצד, וכמו באהבתם העזה של הקב"ה וישראל לכן יקניאוהו בזרים אם יסורו ממנו,

⁹² כך נראה לי דאי לא הכי לא מובן הקשר בין רוח הקנאה ושריפת ספרי קודש לזיווג הקדוש הנ"ל

⁹³ זהר חדש (מרגליות) מדרש הנעלם דף כג: [מדרש הנעלם פרשת נח מאמר גלות האחרון אין לו קץ וזמן]: וישלח את היונה, בגלות אדם. ולא יספה שוב אליו עוד, דעד היום לא חזרה בתשובה, ולא העירה רוחה. דא"ר פנחס, אלמלי חזרה בתשובה לא נשתיירה בגלות

שכל ישראל חזרו בתשובה ויגאלו, הכי נמי שלימות האהבה בין בני הזוג הקדוש גורם ליחוד קב"ה ושכינתיה כאילו כל ישראל חזרו בתשובה. וזה בחי' שאמר לעיל שהעיקר מה שהיא כשרה מאד כי היא בחי' כנסת ישראל שעיקר התשובה תלוי בה.

אך מחמת שאעפ"כ זה היחודא תתאה הוא בזה העולם, שמצד העולם הזה הוא חושך והסתרה תאוות ויצה"ר יוכל להתקלקל השלום שביניהם בין הזוג הנ"ל ח"ו ע"י הרוח קנאה

כי הקנאה שמקנא רוח הקנאה אע"פ שהיא בשביל אהבה כנ"ל, היא גם יכולה להטיל מחלוקת ח"ו ע"י שמקנא לה וכו' כנ"ל שכפי גודל האהבה כך גודל הקנאה, ואהבת הבני זוג הקדוש זה לזה גדולה מאד וממילא גם רוח הקנאה גדול מאד ועלול אפילו בגלל דמיון קל של איזה פניה לגרום לאיזה פירוד הלבבות.

וכנ"ל כיון שיש בעוה"ז שני צדיקים כאלה קדושים שהם מרכבה לקב"ה ושכינתיה, אזי השגחת הקב"ה עליהם ומתפייס ומתרצה לכל הדור עבורם, נמצא שבשלום בית שלהם תלוי השגחת הקב"ה על כל ישראל והמתקת

הדין מכל ישראל :

עתה חזור רבנו לסכם את מהלך התורה ולתרוץ את הקושיא שבה התחיל מדוע צדיקים צריכים להעלים תורות שהורידו ממקום עליון והיו יכולות להחזיר עם רב בתשובה ולתת עצה ותושייה לרבים ומדוע נשרפים ונאבדים ספרי קדש מהעולם.

וע"כ דע שבשביל זה צריכין הצדיקים הגדולים להעלים תורתם לשורפם ולהאבידן

כנ"ל כדי שיהי' נסתלק הרוח קנאה שלא יקלקל ח"ו שלום הזוג הקדוש הנ"ל, כי יחודא תתאה שלהם יקר מאד, כי אין תיקון גדול יותר ממה שבעוה"ז החשוך ומגושם נמצא קדושה וטהרה ונקיות וזיכוך כעין של מעלה, ודייקא במקום של הניסיון הגדול ביותר בתאוה הידועה, וכמו שהצדיק יסוד עולם הוא בבת עינו של הקב"ה כיון שהוא מרכבה לו כאן בעולם הזה הכי נמי בני הזוג הנ"ל, וכשנתקלקל שלום שביניהם ע"י הרוח קנאה כנ"ל, הוא הפסד גדול מאד. עיין פל"ח אות ד' מ"ו שכתב ראה והתבונן גודל מעלת יקרת היחוד הקדוש הזה, עד כדי כך שכדאי לשרוף ספרי צדיקים גדולים רזין דרוזין שהם שם ה', והיו יכולים להתפשט בעולם ולעשות שם גדול בישראל.

דהיינו כנ"ל שבני הזוג הקדושים הנ"ל הם מרכבה לקב"ה ושכינתיה ובחי' צדיק וכנסת ישראל והשלום ואהבה ביניהם ממתיק את כל הדינים מישראל. והכי נמי להפך שרוחו של משיח

וע"כ מוכרחין שיהיו נאבדין התורות והספרים הנ"ל כדי לסלק הרוח קנאה. כי הרוח קנאה הוא רוחו של משיח שהוא מ"ו שורה על אנפי אורייתא דהיינו הספרים כנ"ל עיין לעיל בתחילת התורה שלא רק הנכתב בספר נאבד אלא גם דברי תורה שלא נכתבו כגון הדרשן שהעלים עצמו ועי"ז את תורתו, ורבנו שהיו לו תורות שלא כתב וגם לא אמר. נמצא כשנשרפין ונאבדין הספרים, ממילא נסתלק הרוח קנאה שהוא רוחו של משיח ששורה על הספרים, כנ"ל וכיון שמסתלק לא מתגבר אצל הזוג הקדוש ולא מקלקל אהבתם ויחודם.

כי הקב"ה אוהב את ישראל כאיש את אשתו, וגילוי פניו הוא גילוי אהבתו, והספרים מגלים פני ה', דהיינו גילוי אהבתו, ורוחו של משיח היא על פני התורה נעשה רוח קנאה, כי כגודל האהבה כך גודל הקנאה, וכיון שישראל לא מחזירים לו ית' אהבה ולא עושים תשובה כראוי, נחשב להם כפניה לאיש אחר ורוח הקנאה שעל פני התורה מקנא ורוצה לגרום פירוד, ואז מסתכל הקב"ה על הזוג הקדוש ומתנחם שעב"פ יש לו זוג אחד קדוש בעולם שהוא בברית שלימה עמו ואחד עם השני, ומתפייס ומתרצה להמתיק כל הדינים מכלל ישראל. אבל רוב אהבתם של הבני זוג הקדוש האהבה בעצמה נקשר בה קנאה כנ"ל שכל אהבה דלא קשור בה קנאה אינה אהבה, וכפי גודל האהבה כך גודל הקנאה, נמצא שגם בין בני הזוג מתערב איזה קנאה שעלול לקלקל את

יומא חד. רבי אליעזר אומר, כל הגליות שגלתה כנסת ישראל, נתן לה הקב"ה זמן וקץ, ונתעוררה תמיד בתשובה, וגלות האחרון אין לו קץ וזמן, אלא הכל תלוי בתשובה. שנאמר, ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו. וכתוב, אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך: א"ל רבי עקיבא, אם כן, היאך יהא דא להתעוררא כולהון כחדא בתשובה, מאן דהוי בסייפי שמיא, ומאן דהוא בסייפי ארעא, היך יתחברון כחדא למעבד תשובה: אמר לו רבי אליעזר, חייך, דאי יחזרון בתשובה רישי כנישתא, או חדא כנישתא, בזכותם יתכנס כל גלותא. דקב"ה איסתכי תדירא, אימתי יחזרון, ויעבד להון טבא, דכתיב ולכן יחכה ה' לחננכם. מחכה תמיד אימתי יעשו תשובה:

^מ פל"ח אות ד' – ודע שיש יחודא תתאה וכו' אחי המעיין ראה והתבונן גודל מעלת יקרת קדושת היחודא תתאה כשהיא בקדושה וטהרה כראוי, עד שכדאי אצל הצדיקים הגדולים בני עליה שזכו לחבר ספרים יקרים וקדושים מאד מלאים רזין דרוזין, ויש בהם שמות הקדושים בחינת שמי שנכתב בקדושה גם כלל הספר בעצמו הוא בחינת שם ה', ואם היה הספר נתפשט בעולם היה עושה שם גדול בישראל, ואף על פי כן כדאי אצלם לשרוף הספרים קדושים הנ"ל, בשביל שלא יקלקל חס ושלום של הזוג הקדוש שיחודא תתאה שלהם בקדושה ובטהרה כראוי כמבואר בפנים:

האהבה ביניהם, ואם זה יקרה הוא חורבן נורא לכל ישראל כי לא יהיה מה שימתיק הדין מהם, לכן כדי לבטל קצת מהקנאה יש הכרח לבטל קצת מהגילוי פנים של הקב"ה לישראל הנמצא בספרים. מבואר שרוחו של משיח שעל הספרים הוא רוח הקנאה שנקשר באהבת הבני זוג הקדוש זה לזה. וצ"ע. וכנראה כיון שהתורה והקב"ה וישראל הם אחד הם משפיעים זה על זה.

ועל כן נאבדים ספרי קודש של צדיקים שיודעים פנים בתורה, דהיינו שמחדשים חדושי תורה אמיתיים שמגלים פני ה', ואע"פ שהם שם ה', יש הכרח שיאבדו מעולם, כדי של יתגבר רוח הקנאה השורה בהם.

וזוהו סוד מה שאומר הקב"ה שבשביל שלום בין איש לאשתו [מ"ז/מט] **שמי שנכתב בקדושה ימחה**, ומטעם זה מותר לטבול מגילת פרשת סוטה במים אע"פ שכתוב בה שם הוי"ה "יתן ה' אותך לאלה", כדי לברר אם נטמאה האשה או לא, ומסוטה למדו בשבת קטז. לשרוף ספרי מינין אע"פ שיש בהם אזכרות, כיון שמרחיקים את ישראל מהקב"ה. והכי נמי כדי שלא תתקלקל האהבה בין בני הזוג הקדוש, ובין קב"ה ושכינתיה, והצדיק וכנסת ישראל¹¹, מגלגל הקב"ה שיאבדו ספרי קודש, אע"פ שהם בחי' שמו ית', **כי הספר הוא בחי' שם ד' בחי' שמי שנכתב בקדושה כנ"ל ואמרה תורה [כ"א/כ"ב] שימחה ויאבד כדי להטיל שלום בין איש לאשתו הכי נמי דהיינו גם זוג הקדוש הנ"ל שבשביל השלום שביניהן נמחין ונאבדין הספרים שהם בחי' שמי שנכתב בקדושה כנ"ל.**

ואזי נושאין ק"ו למעלה בבית דין של מעלה¹² (כשארז"ל שבת קטז/נ"ד) ומה שמי שנכתב בקדושה שהוא הספרים הקדושים הנ"ל אמרה תורה ימחה בשביל להטיל שלום וכו' אם כן ספרי המינין שהם מטילין שנאה ותחרות בין ישראל וכו' עאכ"ו על אחת כמה וכמה שימחו ויאבדו ויעקרו מן העולם שימחו ויעקר זכרם מן העולם.

¹¹ טאמר חז"ל להחיר טבילת מגילת פרשת סוטה שיש בה שם הוי"ה במים הקדושים אע"פ שנמחק עי"ו, עיין שבת קטז. סוכה גג. נדרים סו: מכות יא. ונזכר כבר לעיל בתחילת תורה זו.

¹² **במדבר פרק ה (כא) וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת הָאֵלֹהִים וְאָמַר הַכֹּהֵן לְאִשָּׁה יִתֵּן יְדָדְךָ אוֹתְךָ לְאֵלֹהִים וְלִשְׁבַעַת בְּתוֹךְ עֵמֶךָ בְּתַת יְדָדְךָ אֶת יְרֵכְךָ נִפְלֵת וְאֶת בִּטְנְךָ צָבָה: (כב) וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֹהִים בְּמַעַיְךָ לְצַבּוֹת בְּטָן וְלִנְפֹל יְרֵךְ וְאִמְרָה הָאִשָּׁה אֲמֵן אֲמֵן: (כג) וְכָתַב אֶת הָאֵלֹת הָאֵלֹהִים הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמַּרְרִים: (כד) וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמַּרְרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָּהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמַרְרֵם:**

¹³ **עיין תורה נד אות ג' עה"פ נוטה שמים כיריעה, צדיק וכנסת ישראל בחי' קב"ה ושכינתיה.**

¹⁴ במדבר ה' כג

¹⁵ **במדבר פרק ה (כג) וְכָתַב אֶת הָאֵלֹת הָאֵלֹהִים הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמַּרְרִים:**

תורה תמימה – ומחה. מלמד שצריך לכתוב כתב שיכול למחוק, לפיכך אינו כותב לא בקומוס ולא בקנקנתום ולא בכל דבר שרושם אלא בדיו.

הטור הארוך בשם הרמב"ן – והנה אין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס, זולתי זה, שהוא פלא ונס קבוע שיעשה בישראל, בהיותם רובם עושי רצונו של מקום, כי חפץ השם למען צדקו ליטר הנשים שלא תעשינה כומת יתר העמים, ולנקות ישראל מן הממזרות, שיהיו ראויים להשרות שכינתו ביניהם, ולפיכך פסק הענין משעה שנתקלקלו בעבירות, כמו שאמרו (סוטה מז, א) משרבו הנואפים פסקו מי סוטה.

תפארת יהונתן (איבשיץ) – וכתב את האלות האלה הכהן בספר וגו'. כי אותיות שבטי יה הם אות ברית בינינו ובין הקב"ה והוא כפרה ברית בשם י"ה איש ואשה ולכן נמחקים אותיות השם וכן בלוחות כאשר עברו בני ישראל ברית ובקש משה שיהיו כפונים כאלו לא באו בברית שיבר הלוחות ואותיות פורחו' וכאשר האותיות פורחות בטל אות הברית ומה שמחה הכהן בסוטה את האותיות זהו כעין שברי לוחות ולכן בעגל אמרו חז"ל שבדקן כסוטה ובמקום שהיה כסוטה ספר נמחה היה שם שברי לוחות והיה שם הרחמים גורם כאשר בא בתוך המים שתמות האשה כשתשקה מהם שאלו לא היה השם נמחק לתוכם היו המים גורמים איבוד שני עולמים מרים בעוה"ז ומאריים לעוה"ב וע"ה השם נתבטל עונש עוה"ב ונתקיים רק עונש עוה"ז וזהו ובאו המים המאריים שהוא עונש עוה"ב באו רק למרים שתמות בעוה"ז ולא לעוה"ב כמה רבו חסדי ה' וכמה עמקו מחשבותיו:

¹⁶ נוסף בתקפא

¹⁷ **עיין שבת דף קטז.** תא שמע הגליונין וספרי מינין אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן. מאי לאו גליונין דספר תורה, לא גליונין דספרי מינין, השתא ספרי מינין גופייהו אין מצילין, גליונין מבעיא, הכי קאמר וספרי מינין הרי הן בגליונים. גופא הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה, רבי יוסי אומר בחול קודר את האזכרות שבהן וגונזן והשאר שורפן. אמר רבי טרפון אקפח את בני שאם יבאו לידי שאני אשרוף אותם ואת האזכרות שבהן, שאפילו אדם רודף אחריו להורגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית עבודה וזה ואין נכנס לבתיהן של אלו, שהללו מכירין וכופרין והללו אין מכירין וכופרין, ועליהן הכתוב אומר ו[א]חזר הדלת והמוזזה שמת זכרון, אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים, על אחת כמה וכמה, ועליהם אמר דוד הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי. וכשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מדבר המאבדן.

מלבים על במדבר פרק ה פסוק כג – הרמב"ם ופ"ו מה' יסודי התורה ה"ח שס"ת שכתבו אפיקורוס שורפין אותו עם האזכרות שבו מפני שלא כתבם לשמן וכמ"ש בהגמ"י (שם ה"א) בשם הרא"ם דאם לא קדש את השם מותר למחוק וכו' הרבה מן הפוסקים וזה מפני שפסקו כר"ע שהלכה כוותי' וכו' טרפון בשבת (דף קט"ז) ועיין בשו"ת שב יעקב (סי' נד) ור' ישמעאל בכאן ור' יוסי בשבת (שם) יסברו דשם שנכתב שלא בקדושה אסור לאבדו שכן דעת הפר"ח, וע"כ אמר שקודר לא שורף, ובספרי ראה (פיסקא סא) על לא תעשון כן לה' אלהיכם ס"ל לת"ק שהוא אזהרה לנותן אבן מן ההיכל ור' ישמעאל ס"ל שהוא אזהרה למחוק השם. ואם נאמר כדעת הרא"ם שם שפליגי, י"ל שלכן מחמיר ר' ישמעאל יותר במחיקת השם אף שלא נכתב בקדושה, ואכמ"ל.

נמצא שע"י אבידת הספרים הקדושים בא טובה שנאבדין ונעקרין ספרי המינין ואזי יכולים להתקרב אליו ית'. אמן :

צ"ע שכבר ביאר בתחילת התורה שכנגד כל ספר קודש יש ספרי מינין, ובשביל הבחירה צריך לשמור על המשקל השווה של גילוי לעומת ההסתרה, ומדוע הכניס באמצע את ענין הבני זוג הקדוש. וצ"ע מדוע רוח הקנאה הפרטי של הצדיק יותר גורם, מרוח קנאת ה' על כנסת ישראל שפונה ממנו. וצ"ע מדוע קנאת ה' היא על ישראל ולא על המינים שמרחיקים את ישראל ממנו. ונראה שעל ספרי המינין לא מקנא כי ברור שצריך אותם בשביל הבחירה, וזו מדת ארך אפיים שלו כידוע. ורק על עודף גילוי פניו לישראל מקנא, שלא מתעוררים ממנו לתשובה כראוי, כי כל גילוי פני ה' הוא גילוי אהבת ה' לישראל, וכשהם לא מחזירים אהבה, נעשה רוחו של משיח רוח קנאה כבעל המקנא לאשתו הפונה ממנו. אלא שיש קושיא הרי כלל ישראל בחיצוניות מעשיהם תמיד היה רובו פונה מהקב"ה עכ"פ למחצה שלישי ורביעי, ומה גורם שרוח הקנאה לא תתגבר ותגרום לגט גמור בין הקב"ה לישראל. דהיינו כיצד יתכן כלל יחוד עליון בין קב"ה וכנסת ישראל כשישראל לא כולם בדביקות עמו. ואולי לתרץ זאת ביאר שיש זוג קדוש בכל דור שהאהבה והייחוד תתאה שלהם ממתיק את כל הדינים מישראל, עד שגורם ליחוד עליון בין הקב"ה לישראל, אע"פ שבכלליות מעשיהם, עם ישראל לא ראויים לזה כלל.

ונמצא שחוזרת קושיא א"כ שהכל תלוי באותו זוג קדוש, מה גורם שהייחוד לא יהיה תמיד. ולתרץ זאת מבאר שרוחו של משיח שעל פני ספרי הקודש נעשה רוח קנאה אצלם ביותר, כי גודל הקנאה הוא כפי גדול האהבה, לכן כדי שלא יקלקל השלום בית של הזוג, צריך להעלים תורה ולשרוף ולאבד ספרי תורה כיון שבהם שורה רוחו של משיח הנעשה רוחק קנאה.

נמצא שרוח משיח שעל כל ספרי הקדש בעולם הוא הרוח קנאה שנקשר באהבת הבני זוג הקדוש. וצ"ע. וכנראה שרוח הקנאה הנעשה מרוחו של משיח השורה על הספרים הוא אחד, ומתלבש בכל מי שיש לו בחי' משיח לפי בחינתו מעט או הרבה, וגם אצל בני הזוג הקדוש הוא אותה רוח קנאה של רוחו של משיח, שמתלבש בהם.

ואע"פ שהם קשורים זה לזה בברית אהבה גדולה ולכאורה לא שייך כלל קנאה אצלם שהרי הקנאה היא תמיד רק על איזה הפרת הברית אעפ"כ על פי הכלל הנ"ל שכפי גדול האהבה כך גודל הקנאה אזי אדרבה דייקא גודל האהבה ביניהם מעורר יותר קנאה, ואע"פ שיש כאן תרתי דסתרי כי לרוב האהבה לא שייך הפרת ברית מאידך לרוב האהבה יותר נקשר בה קנאה, אעפ"כ יש חשש שתתגבר הקנאה אפילו מעט מאד ויגרום לנוק נורא. כי אצלם לרוב קדושתם כל ריח של פירוד הוא חורבן גדול לכלל ישראל כיון שאין בכוח אהבתם להמתיק אתה דינים מכלל ישראל.

